

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Zážitkový cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje

Bc. Michaela Pavlová, DiS.

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michaela Pavlová, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Jičín

Název práce

Zážitkový cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje

Název anglicky

Experience tourism as a factor of regional development

Cíle práce

Hlavním cílem je navrhnout možnosti využití zážitkového cestovního ruchu v Lázeňském mikroregionu. Lázeňský mikroregion zahrnuje obce v Královéhradeckém kraji, konkrétně v okrese Jičín, okrese Hradec Králové a okrese Trutnov. Zážitkový cestovní ruch je častěji vyhledávaným trendem dnešní doby. Nejen v souvislosti s pandemií COVID 19 lidé vyhledávají spíše tuzemské rekreace a hledají v nich něco nového, atraktivnějšího a zábavnějšího. Hlavní cíl bude podpořen několika dílčími cíli. Součástí je i zhodnocení současného stavu nabízených možností. Na základě zjištění a výsledků daných dílčích cílů bude možné navrhnout opatření a řešit danou problematiku.

Metodika

Teoretická část, charakteristika prostředí a analýza stávajícího stavu budou vycházet ze studia dokumentů. Terénní šetření bude vycházet z kvantitativního a kvalitativního sociologického přístupu. Pomocí dotazníkového šetření bude zjišťován zájem návštěvníků regionu o zážitky z turistiky. Pomocí polostrukturovaných rozhovorů mezi aktéry rozvoje turistiky a regionu budou zjišťovány vize a strategie rozvoje. Výsledky budou zhodnoceny, diskutovány a bude stanoven závěr. Osnova: 1 Úvod, 2 Cíl práce a metodika, 3 Teoretická část, 4 Charakteristika prostředí, 5 Terénní šetření, 6 Zhodnocení výsledků a diskuse, 7 Závěr, 8 Seznam použitých zdrojů, 9 Přílohy

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

cestovní ruch, region, zážitková turistika, zážitková gastronomie, rozvoj, zážitky, produkt

---

Doporučené zdroje informací

DISMAN, M. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-141-2.

FORET, M., FORETOVÁ, V. Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0207-X

HESKOVÁ, M. Cestovní ruch. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-1308-06.

PÁSKOVÁ, M. Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009. ISBN 978-80-7435-006-1

RYGLOVÁ, K., VAJČNEROVÁ, I., BURIAN, M., 2011. Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4039-3.

TARSSANEN, S. Handbook for Experience Tourism Agents. Lapland Center of Expertise for the Experience Industry, 2005. ISBN 9789525585070

WOKOUN, R. a kol. Základy regionálních věd a veřejné správ. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9

WOKOUN, R. Regionální rozvoj: (výchozí místa regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 ZS – PEF

Vedoucí práce

Bc. Ing. Pavla Varvažovská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 09. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zážitkový cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 11. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí diplomové práce paní Ing. Pavle Varvažovské, Ph.D. za trpělivost, cenné rady, odborné vedení a poskytnuté materiály. Dále bych chtěla moc poděkovat své rodině, která mě podporovala po celou dobu studia.

Zážitkový cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje

Abstrakt

Tato diplomová práce je zaměřena na zážitkový cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje na území lázeňského mikroregionu. Lázeňský mikroregion zahrnuje obce v Královéhradeckém kraji, konkrétně v okrese Jičín a okrese Trutnov. Zážitkový cestovní ruch je častěji vyhledávaným trendem dnešní doby, proto se autorka zaměřila na toto téma. Nejen v souvislosti s pandemií COVID-19 lidé vyhledávali spíše tuzemské rekreace a hledají v nich něco nového, atraktivnějšího a zábavnějšího.

Hlavním cílem je navrhnout možnosti využití zážitkového cestovního ruchu, jeho vyžití v lázeňském mikroregionu, ve kterém probíhalo dotazníkové šetření a rozhovory s iniciátory a odpovědnými osobami lázeňského mikroregionu. Tyto dvě metody ukázaly, že lázeňský mikroregion nabízí kulturní, relaxační, sportovní a jiné vyžití. Hlavní cíl bude podpořen několika dílčími cíli. Součástí je i zhodnocení současného stavu nabízených možností. Na základě zjištění a výsledků daných dílčích cílech bude možné navrhnout opatření a řešit danou problematiku.

Poslední část diplomové práce je věnována návrhům a doporučením možností využití zážitku jako zájezdu či výletu od cestovní kanceláře, podniků zajišťujících ubytování či lázní, kde by si turisté na základě předešlého dotazování sami určili nebo vybrali oblast či typ zážitku, který by chtěli navštívit nebo prožít. Neposlední variantou, jak zlepšit zážitkový cestovní ruch v lázeňském mikroregionu bude větší propagace nejen na sociálních sítích.

Klíčová slova: Česká republika, lázeňský mikroregion, cestovní ruch, region, zážitková turistika, rozvoj, regionální rozvoj, zážitky, návštěvník, turista.

Experience tourism as a factor of regional development

Abstract

This diploma thesis is focused on experiential tourism as a factor of regional development in the territory of the Spa microregion. The spa microregion includes municipalities in the Hradec Králové region, specifically in Jičín and Trutnov districts. Experiential tourism is a more frequently sought-after trend today, which is why the author focused on this topic. Not only in connection with the COVID 19 pandemic, people looked for domestic recreation and are looking for something new, more attractive, and more fun.

The main goal is to propose possibilities for the use of experiential tourism, its use in Spa microregion in which a questionnaire survey and interviews with the initiators and responsible persons of the Spa microregion took place. The two methods showed that the Spa microregion offers cultural, relaxing, sports and other activities. The main goal will be supported by several sub-goals. It also includes an evaluation of the current state of the options offered. Based on the findings and results in the given sub-goals, it will be possible to propose measures and solve the given issue.

The last part of the thesis is devoted to proposals and recommendations for the possibility of the using the experience as a tour or trip from a travel agency, a business providing accommodation or a spa, where tourists would determine or select the area or type of experience they would like to visit or experience. Not the last option to improve experiential tourism in the Spa microregion will be greater promotion not only on social networks.

Keywords: Czech Republic, Spa microregion, tourism, region, adventure tourism, development, regional development, experiences, visitor, tourist.

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Cestovní ruch.....	15
3.2 Právní základ cestovního ruchu.....	17
3.2.1 Úloha Evropského parlamentu.....	17
3.2.2 COVID 19 a jeho dopad na cestovní ruch	18
3.3 Základní pojmy cestovního ruchu	19
3.3.1 Subjekt cestovního ruchu	19
3.3.2 Objekt cestovního ruchu	19
3.3.3 Předmět cestovního ruchu	20
3.3.4 Ekonomika cestovního ruchu.....	20
3.3.5 Cestování.....	21
3.3.6 Turistika	21
3.4 Typologie cestovního ruchu	21
3.4.1 Formy cestovního ruchu.....	22
3.4.2 Druhy cestovního ruchu	23
3.5 Cestovní ruch a životní prostředí.....	25
3.6 Faktory ovlivňující cestovní ruch.....	25
3.6.1 Lokalizační faktory	26
3.6.2 Realizační faktory	26
3.6.3 Selektivní (stimulační) faktory.....	27
3.7 Regiony a destinace.....	27
3.7.1 Mikroregiony	27
3.7.2 Turistické regiony	28
3.7.3 Euroregiony.....	28
3.7.4 Destinace.....	28
3.7.5 Regionální rozvoj.....	29
3.7.6 Cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje.....	29
3.8 Zážitekový cestovní ruch	30
3.8.1 Formy zážitkového cestovního ruchu	30
4 Charakteristika prostředí – lázeňský mikroregion.....	34
4.1 Základní údaje o lázeňském mikroregionu	34
4.2 Hlavní úkoly svazku obcí – lázeňského mikroregionu	34
4.3 Geografické rozložení lázeňského mikroregionu.....	35

4.3.1	Svazky obcí v Královéhradeckém kraji	36
4.4	Geografické předpoklady	37
4.4.1	Okres Jičín	38
4.4.2	Okres Trutnov	38
4.5	Demografické předpoklady	40
4.5.1	Okres Jičín	40
4.5.2	Okres Trutnov	41
4.6	Ekonomické předpoklady	41
4.6.1	Okres Jičín	42
4.6.2	Okres Trutnov	42
5	Terénní šetření.....	44
5.1	Kvantitativní výzkum.....	44
5.1.1	Metodologie kvantitativního výzkumu	44
5.1.2	Postup dle Dismana (2002, str. 120).....	45
5.1.3	Vyhodnocení a výpočet hypotéz.....	57
5.2	Kvalitativní výzkum.....	60
5.2.1	Rozhovor se zástupci lázeňského mikroregionu – okres Jičín	60
5.2.2	Rozhovor se zástupci lázeňského mikroregionu – okres Trutnov	62
6	Zhodnocení výsledků a diskuse.....	65
7	Závěr.....	67
8	Seznam použitých zdrojů	69
8.1	Knižní zdroje.....	69
8.2	Internetové zdroje.....	71
8.3	Seznam použitých zkratk.....	71
9	Přílohy	72
9.1	Dotazník	72
9.2	Hlubkové rozhovory.....	74

Seznam obrázků

Obrázek 1-	Geografická mapa Královéhradeckého kraje.....	37
Obrázek 2 -	Mapa osídlení v Královéhradeckém kraji	40
Obrázek 3 -	Administrativní členění Královéhradeckého kraje	41
Obrázek 4 -	Návštěvnost turistů v Královéhradeckém kraji	42
Obrázek 5 -	Vývoj průměrné hrubé mzdy v Královéhradeckém kraji	43
Obrázek 6 -	Graf č. 5	60

Seznam Tabulek

Tabulka 1 - Turistické cíle okresu Jičín	50
Tabulka 2 - Turistické cíle okresu Trutnov	50
Tabulka 3 - Počet pohlaví v okresech	56
Tabulka 4 - Srovnání odpovědí atraktivních míst	58

Seznam grafů

Graf 1 - Jste obyvatelem obce z lázeňského mikroregionu?	47
Graf 2 - Návštěvnost a organizace akcí v lázeňském mikroregionu	48
Graf 3 - Jsou v lázeňském mikroregionu atraktivní místa?	49
Graf 4 - Výběr zážitkové destinace	51
Graf 5 - Jaký typ zážitku preferujete?	52
Graf 6 - Optimální délka zážitkového pobytu	53
Graf 7 - Výše ceny za zážitek	54
Graf 8 - Jaké jste pohlaví?	55
Graf 9 - Věk respondentů	56

1 Úvod

Pod termínem cestovní ruch si lze představit cestování, a to soukromě či služebně, zajištěné cestovní kanceláří či agenturou nebo jen prostý výlet, turismus, nové zážitky a cíle, návštěva různých destinací v zahraničí a v tuzemsku. S cestovním ruchem je úzce spojen regionální rozvoj. Pod tímto spojením si lze představit, že destinace a lokality, kam turisté cestují nabídnou služby, které budou moct využívat. Ať už se jedná o stravovací služby, ubytovací služby, zážitkové programy pro všechny věkové kategorie, nebo také wellness služby spojené s péčí o tělo či duši a jiné. Na cestovním ruchu jsou závislí provozovatelé služeb, mnohdy je to jejich živobytí a jediný finanční příjem, který byl v minulých letech ovlivněn pandemií koronaviru COVID 19. Tyto příjmy přispívají ekonomice cestovního ruchu v dané turistické destinaci a tím můžou zvyšovat její atraktivitu.

V dnešní moderní době má zákazník a potenciální turista mnoho možností, jak cestovat, ať už jako zájezd nabízený od cestovní kanceláře, cestovních agentur nebo tzv. „na vlastní pěst“. Lokalitu, kterou turista navštíví si vybírá podle finančních možností a forem využití. V současné době je ze strany turistů žádána zážitková turistika, a to nejen v zahraničí ale také v tuzemsku. Pod termínem zážitková turistika si lze představit to, že turista „chce něco zažít“ a mít z toho silný emoční zážitek, na který bude vzpomínat celý život a bude ho sdílet se stejně smýšlejícími lidmi.

Téma diplomové práce „Zážitkový cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje“ je situované do lázeňského mikroregionu, které si autorka vybrala záměrně, protože má osobní a místní znalost dané lokality. Věří, že tato oblast má svůj skrytý potenciál nejen v oblasti lázeňství, kterým je nejspíše nejznámější. Oblast lázeňského mikroregionu, který se rozléhá v okrese Jičín a okrese Trutnov nabízí mnoho turisticky zajímavých míst, které lze navštívit formou zážitku. Lázeňský mikroregion není pouze o lázeňství, ale má mnoho skrytého potenciálu pro všechny věkové skupiny a pro tuzemské i zahraniční turisty. Aby se oblast lázeňského mikroregionu dostala více do podvědomí nejen turistů, ale i místních obyvatel budou v praktické části provedeny rozhovory s aktéry dané oblasti, kde zhodnotí aktuální stav a podělí se s vizemi, které chystají do budoucnosti.

V této diplomové práci byla provedena analýza hypotéz, zda má pohlaví vliv na výběr lokality, jestli nabízené možnosti v dané lokalitě souvisejí s výběrem dovolené a zda záleží na typu zážitkové turistiky při výběru lokality. Před kvalitativním výzkumem si autorka určila okruhy otázek, které odpoví na položené výzkumné otázky. Pro větší přehlednost byla třetí analýza vyhodnocena graficky s odkazem na Graf č. 5.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem je navrhnout možnosti využití zážitkového cestovního ruchu v lázeňském mikroregionu. Lázeňský mikroregion zahrnuje obce v Královéhradeckém kraji, konkrétně v okrese Jičín a okrese Trutnov. Zážitkový cestovní ruch je častěji vyhledávaným trendem dnešní doby. Nejen v souvislosti s pandemií COVID 19 lidé vyhledávají spíše tuzemské rekreace a hledají v nich něco nového, atraktivnějšího a zábavnějšího. Hlavní cíl bude podpořen několika dílčími cíli, kterými budou vymezení oblastí cestovního ruchu a jejich pojmy, charakteristika vybrané oblasti, zhodnocení současného stavu cestovního ruchu v dané oblasti a navrhované možnosti zážitkového využití. Součástí bude i zhodnocení současného stavu nabízených možností. Na základě zjištění a výsledků daných dílčích cílů bude možné navrhnout opatření a řešit danou problematiku.

Cílovou oblastí je lázeňský mikroregion, který se rozkládá v Královéhradeckém kraji, v okresech Jičín a Trutnov. Výsledkem diplomové práce je návrh na zatraktivnění lázeňského mikroregionu a možnosti zážitkového využití pro všechny věkové skupiny, které jej vyhledávají a zhodnocení současného stavu nabízených možností. Cílenými skupinami jsou primárně aktivní lidé do 50 let věku, rodiny s dětmi a senioři.

Teoretická část je zpracována z dostupné odborné literatury dané problematiky a internetových zdrojů, které se věnují moderní turistice, zážitkové turistice a cestovnímu ruchu.

V praktické části bude uvedena charakteristika vybrané destinace – lázeňský mikroregion, jehož součástí je charakteristika a uvedení geografických, demografických a ekonomických aspektů uvedených dle jednotlivých okresů. V okresech Jičín a Trutnov jsou uvedeny turisticky lukrativní a nejnavštěvovanější oblasti.

Terénní šetření bude započato ze sociologického průzkumu, bude se jednat o kvalitativní a kvantitativní šetření. Kvantitativní část bude realizována pomocí dotazníkového šetření respondentů bude zjišťován zájem návštěvníků regionu o zážitky z turistiky. Budou dotazováni respondenti v městysu Pecka a v okresních městech lázeňského mikroregionu v Jičíně a Trutnově. Respondenti budou odpovídat na uzavřené

otázky, ale také budou mít možnost vyjádřit se v otevřené otázce. Výsledky dotazníkového šetření budou zpracovány v tabulkách a grafech.

Kvalitativní šetření bude vycházet z polostrukturovaných rozhovorů mezi aktéry lázeňského mikroregionu starostkou městyse Pecka a předsedkyní lázeňského mikroregionu paní Hanou Štěrbovou a dalšímu aktéry dění lázeňského mikroregionu. Všichni aktéři budou odpovídat na stejně položené otázky. Konkrétně budou odpovídat na organizační otázky týkající se lázeňského mikroregionu, jejich osobní názor na problematiku a atraktivitu, plány či projekty realizované v horizontu do deseti let a další otázky. Výsledky vyplývající z kvalitativního a kvantitativního šetření budou diskutovány. Následně z nich bude představen návrh možných řešení pro danou oblast lázeňského mikroregionu.

3 Teoretická východiska

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch se nejen v novodobé historii týká všech lidí na planetě. Každý se ho nějakým způsobem účastní. Týká se těch, kteří cestují, ale i těch, kteří poskytují služby právě pro turisty jako jsou ubytovací služby, stravovací služby či obsluhy nebo zaměstnanci informačních centrech dané turistické oblasti.

Cestovní ruch se od prvopočátku stal neodmyslitelnou součástí života lidí a zaujímá důležitou roli v ekonomice států. Jeho vývoj se dotýká soukromého i veřejného prostoru a poskytuje základy pro:

- seznamování lidí různých států jejich tradic a zvyků,
- možnosti podnikatelských příležitostí a s tím související zaměstnanost,
- růst životní úrovně, nejen související s volným časem (Hesková, 2006, s. 9).

Je to fenomén, který je významný společensky a ekonomicky jak pro jednotlivce, tak pro společnost. Cestovní ruch se dá představit jako pohyb lidstva za poznáním, rekreací, služebních povinností, ale i příjemného cestování a poznávání nových nepoznaných koutů světa. Společně s automobilovým průmyslem a obchodem s ropou patří k třetímu největšímu exportnímu odvětví. (Hesková, 2006, s. 9)

„Cestovní ruch je v současnosti předmětem zkoumání několika vědních disciplín, např. ekonomie, geografie, sociologie, psychologie, pedagogiky, případně dalších. Všechny mají společný předmět zkoumání – cestovní ruch, ale každá disciplína ho zkoumá ze svého pohledu a vlastním metodologickým aparátem.“ (Hesková, 2006, s. 11)

M. Gučík je autorem výroku o cestovním ruchu, které má v současné době pojetí jako *„soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase za účelem odpočinku, poznání, zdraví, rozptýlení a zábavy, kulturního a sportovního využití, služebních cest a získání komplexního zážitku.“* (Hesková, 2006, s. 12)

Dále také autorka knihy *Marketing v cestovním ruchu*, Dagmar Jakubíková (2012) uvádí, že „*Cestovní ruch může být, za předpokladu, že je vhodně rozvíjen, zdrojem příjmů pro obec, zdrojem vytváření nových pracovních příležitostí, příležitostí k revitalizaci a zvelebování měst a obcí. Cestovní ruch je prostředkem zvyšování životní úrovně, poskytuje ekonomické a sociální příležitosti všem těm subjektům, které mají zájem jej využít ve svůj prospěch. Cestovní ruch představuje rozsáhlý trh, který vyžaduje uspokojení různorodých potřeb, a tím vzbuzuje pozornost podnikatelů, veřejné i státní správy. Je velmi dynamicky se rozvíjejícím segmentem ekonomiky.*“ (Jakubíková, 2012, s. 18)

Autorka knihy *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*, Marie Hesková, 2006, uvádí: ***Deset zásad ekologicky šetrného cestovního ruchu.*** *Účast na cestovním ruchu je přirozeným právem člověka. Jeho naplňování je kromě mnohých pozitiv spojeno i s vážnými důsledky na přírodní prostředí a kulturu. Společnost amerických cestovních kanceláří (ASTA – American Society of Travel Agents) vydala deset zásad ekologicky šetrného cestovního ruchu:*

1. *Zanech po sobě jen otisky nohou, odnes si jen fotografie a vzpomínky.*
2. *Respektuj křehkost prostředí. Uvědom si, že každý z nás musí být ochotný pomoci jeho ochraně.*
3. *Aby tvoje dovolená měla smysl, najdi si předem čas a pouč se o zvycích, způsobu života a kultuře místa, které navštívíš. V průběhu cesty poznávej místní obyvatele a hovoř s nimi.*
4. *Respektuj a podporuj místní kulturu (náboženství, tradice, řemesla, služby). respektuj soukromí a důstojnost místního obyvatelstva, hlavně při fotografování.*
5. *Nikdy neodhazuj odpadky. Místo, které jsi navštívil, zanech čistější, než bylo předtím, než jsi tam přišel.*
6. *Nekupuj výrobky z materiálů jako je slonovina, želví krunýř, nebo zvířecí kůže a kožešiny.*
7. *Chod po vyznačených cestách a pěšinách. Neruš zvěř a nenič rostliny.*
8. *Seznam se s programem ochrany přírody, organizacemi ochrany a podporuj je.*
9. *Kde je možné, používej veřejnou dopravu, necestuj vlastním autem. Upozorňuj ostatní řidiče, aby zbytečně nenechávali v chodu motory svých vozidel.*

10. Žádej, aby cestovní kanceláře a cestovní agentury, výletní a rekreační zařízení přijaly toto desatero, nebo jiné normy ochrany prostředí a důsledně je uplatňovaly při výchově svých zaměstnanců. (Hesková, 2006, s. 20-21)

3.2 Právní základ cestovního ruchu

Problematika cestovního ruchu má svůj právní základ od roku 2009, ten je zakotven v čl. 6 písm. d) a hlavě XXII článek 195 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Poskytovatelů cestovního ruchu v odvětví služeb a zájezdů v Evropské unii je cca 2,3 milionu společností, ve kterých je zaměstnáno přibližně 12,3 milionů lidí. Za rok 2018 cestovní ruch a jeho odvětví přispělo k HDP Unie ve výši 3,9 % a zaměstnalo 5,1 % pracovních sil, což odpovídá 11,9 milionu pracovních míst. (Fakta a čísla o Evropské unii, www.europarl.europa.eu, 2023)

Cestovní ruch v roce 2019 dosáhl celkem 1,5 miliardy příjezdů a v Evropě 745 milionů příjezdů, což odpovídá 50 % trhu. Na začátku roku 2020 propukla pandemie COVID 19, která oslabila cestování a cestovní ruch napříč celým světem. Její dopad v omezení cestovní, hygienických předpisů, testování osob bude výzvou pro budoucnost cestovního ruchu v několika následujících letech. Atraktivitou cestovního ruchu může Evropská unie sledovat zaměstnanost a celkový růst. Významnost cestovního ruchu bude stále stoupat a bude zvyšovat enviromentální rozměr. Tento fakt je zohledněn v projektech udržitelného, odpovědného a etnického ruchu. (Fakta a čísla o Evropské unii, www.europarl.europa.eu, 2023)

3.2.1 Úloha Evropského parlamentu

V prosinci 1996 bylo podpořeno Společenství v oblasti cestovního ruchu v programu na období 1997–2000 s názvem „Philoxia“, který ale nakonec nebyl platný. Na konci března 2000 nastal boj se sexuální turistikou, ve které figurovaly děti, protože proti nim bylo užito násilí. V roce 2011 bylo rozhodnuto, že sexuální turistika zaměřená na děti bude označena za trestný čin. Před platností Lisabonské smlouvy Parlament přijal usnesení z roku 2005 o „nových perspektivách a nových výzvách pro udržitelný evropský cestovní ruch“, usnesení z roku 2007 „obnovené politiky EU v oblasti cestovního ruchu: vstříc silnějšímu partnerství pro evropský cestovní ruch“ a usnesení z roku 2008 o „dopadu cestovního ruchu na pobřežní

regiony z hlediska regionálního rozvoje“. Ve výše uvedených usneseních Parlament zjišťoval vízovou politiku, její dopad na cestovní ruch a propagaci evropských turistických oblastí. Evropský parlament se dále angažoval v označení „evropské dědictví“ a vzniku cyklostezky podél tzv. „železné opony“ a zdůraznil diverzifikaci nabídek služeb, která by byla závislá na sezónní cestovní ruch. (Fakta a čísla o Evropské unii, www.europarl.europa.eu, 2023)

Po vstupu v platnost Lisabonské smlouvy přijal Parlament usnesení nazvané „Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu“, které se zabývalo konkurenceschopným, moderním a udržitelným cestovním ruchem na vysoké úrovni kvality opřeným o multikulturním rozměrem Evropy dostupným všem. Parlament vyzval Komisi, aby vytvořila nebo aktualizovala usnesení o Evropě jako přední světové destinaci cestovního ruchu, kde bude zahrnuta rozpočtová politika pro cestovní ruch a vytvořila značku „Destinace Evropa 2020.“ (Fakta a čísla o Evropské unii, www.europarl.europa.eu, 2023)

Evropský parlament pro cestovní ruch a Výbor pro dopravu a cestovní ruch společně komunikují se zástupci mezinárodních organizací cestovního ruchu. V roce 2018 proběhlo setkání s tajemníkem Světové organizace cestovního ruchu Jordánkem Talebem Rigaiem memorandum o spolupráci zaměřené na posílení udržitelného cestovního ruchu napříč celou Evropou, následně Evropský parlament zveřejnil studii pojmenovanou „Evropský cestovní ruch: nejnovější vývoj a budoucí výzvy.“ (Fakta a čísla o Evropské unii, www.europarl.europa.eu, 2023)

3.2.2 COVID 19 a jeho dopad na cestovní ruch

Celosvětové šíření onemocnění a následná pandemie koronaviru COVID 19 zapříčinila celosvětový drastický pokles zahraničních turistů a to až 44 % ve srovnání s před covidovým rokem 2019. Růst cestovního ruchu v Evropě je minimálně do roku 2023 pod úrovní ve srovnání před pandemií. Ztráta pracovních míst v Evropě v roce 2020 v odvětví služeb cestovního ruchu dosáhla velkých rozměrů, kdy se jedná o 14,2 milionu až 29,5 milionu míst. V roce 2020 bylo Komisí předneseno sdělení nazvané „Cestovní ruch a doprava v roce 2020 a v dalších letech“ obsahovalo instrukce, pokyny a doporučení

s hlavním cílem obnovit neomezený pohyb, otevření vnitřních hranic, obnovit služby a dopravu, cestovní ruch a pohostinství. Celá krize, která byla zapříčiněna pandemií COVID 19 naskytla možnost zmodernizovat cestovní ruch v Evropské unii. V únoru roku 2022 přijala Komise plán „Cesta transformace pro cestovní ruch“, který klad důraz na odolnost odvětví cestovního ruchu v dvaceti sedmi oblastech, zrychlení digitalizace a ekologie v souvislosti s pandemií COVID 19. V prosinci 2022 Rada přijala plán zvaný „Agenda EU pro cestovní ruch 2030“, která má za úkol: ekologickou a digitální transformaci, odolnost a začlenění, dovednosti a podporu a rámec pro správu a podporu politiky. (Fakta a čísla o Evropské unii, www.europarl.europa.eu, 2023)

3.3 Základní pojmy cestovního ruchu

Pro bližší představení a pochopení je třeba správně charakterizovat základní pojmy, které jsou přímo související s cestovním ruchem.

3.3.1 Subjekt cestovního ruchu

Subjekt cestovního ruchu představuje přímé účastníky cestovního ruchu. Z pohledu běžné populace a laické veřejnosti, to je každý, kdo uspokojuje svoje potřeby cestováním a pobytem mimo své trvalé bydliště, a to nejčastěji ve volném čase. V měřených ročenkách a statistikách je to člověk, který může být častěji označován jako výletník, návštěvník, turista či tramp. (Hesková, 2006, s. 13)

3.3.2 Objekt cestovního ruchu

Objektem cestovního ruchu je vše, co se pro účastníky cestovního ruchu může stát cílem, vše „kam jeho kroky budou směřovat“, vše co může být cílová destinace či důvod cestování právě na to dané místo. Cíle mohou být zahraniční destinace i exotická, sportovní zážitky, služební cesty, kulturní památky, tuzemské hrady a zámky a další. Obecně vzato, jsou to všechna místa, kam se člověk – turista vydá, ať za dobrodružstvím, odpočinkem či z povinnosti (Hesková, 2006, s. 14).

Každý z cílů musí splňovat kritéria, kvůli kterým je vyhledáván a musí splňovat požadavky a uspokojovat potřeby účastníků cestovního ruchu. Každý účastník cestovního ruchu upřednostňuje jiné potřeby. Tyto potřeby jsou zastoupené různými nabízenými službami (stravovací, ubytovací, kulturními, aj.), zbožím charakteristické pro danou oblast, podniky a institucemi. (Hesková, 2006, s. 14)

3.3.3 Předmět cestovního ruchu

Pod pojmem předmět cestovního ruchu si lze přestavit produkt, který je charakteristický a výstižný pro dané cílové místo a kvůli kterému si právě tu danou destinaci účastníci cestovního ruchu vybírají. Je to něco, za čím se účastníci cestovního ruchu vypravují. Taktéž může být označován jak turistický produkt. Tento produkt nemusí být vždy hmotná věc, ale může to být výrobek, podnik, služba či jejich soubor, který poslouží k uspokojení potřeb a tužeb účastníků cestovního ruchu. (Beránek, 2013, s. 19)

Nejčastějším a nejtypičtějším příkladem produktu cestovního ruchu je zájezd od cestovní kanceláře. Právě cestovní kancelář nabízí svým klientům možnosti sestavených variant služeb nabízených pro vybraný zájezd zahrnutý v ceně, to vše je klíčové při výběru zájezdu (Beránek, 2013, s. 19).

3.3.4 Ekonomika cestovního ruchu

Ekonomika a její prostředí je pro cestovní ruch velmi významná a důležitá v mnoha aspektech. Vlivy pozitivní či negativní mají dopad na ekonomický růst, zaměstnanost/nezaměstnanost, inflaci, stabilitu měny a úrokové míry. Ekonomický růst je odražen v růstu hrubého domácího produktu, který je ovlivněn investicemi a výdaji. Pozitivní vliv má, pokud výdaje na cestovní ruch rostou rychleji než hrubý domácí produkt. Oproti tomu negativní vliv je, když nastává krize (v novodobé historii například koronavirus COVID 19), která je v příčinné souvislosti s vyšší mírou nezaměstnanosti v dané oblasti či poklesu nebo zmrazení mezd. Od těchto negativních vlivů se dále odvíjí inflace, stabilita měny či úroková míra. (Hesková, 2006, s. 16)

3.3.5 Cestování

Laicky a jednoduše řečeno se cestováním myslí pohyb z bodu A do bodu B. Už ze začátků civilizace se lidé napříč celou zemí přesunovali a přemisťovali. V dnešní moderní době má člověk potřebu cestovat, poznávat nové kouty světa a s ním spojené zvyky, kulturu, historii, produkty, služby a další sobě neznámé věci bez omezení, kterými může být špatná finanční situace, válečné konflikty a jiné. (Beránek, 2013, s. 9)

Cestování se týká i běžných občanů ať už jde o pouhou cestu do práce, která je vykonávána automobilem, hromadnou dopravou, na kole či pěšky nebo například o vědce, diplomaty, experty, přistěhovalce, ale i vojáky, kteří vykonávají svoji službu v zahraničí. I tam se přesouvají pomocí letadel, motorových prostředků, lodí a jiných dopravních prostředků. (Beránek, 2013, s. 9)

3.3.6 Turistika

Jedná se o zájmovou činnost (hobby, koníček) cestovního ruchu většinou spojenou se sportovní a pohybovou aktivitou (horská turistika, vysokohorská turistika, via ferraty, vodní sporty, cykloturistika apod.) a poznáváním prostředí. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 19)

3.4 Typologie cestovního ruchu

Publikace odborné literatury specializující se na cestovní ruch a jeho typologii jej rozděluje na formy a druhy cestovního ruchu. Při výběru formy cestovního ruchu se přihlíží k motivům účasti cestovního ruchu. Vlastní určení cestovního ruchu udávají jeho druhy, které se odrážejí jeho v průběhu a vlastní realizaci „dle svých představ“. Tato určení se zohledňují v ekonomických, sociálních a geografických podmínkách s přihlédnutím na efekt a účinek. Nejednotnost výkladu autorů specializujících se na cestovní ruch a jeho typologii Indrová (2007) vytyčila kritéria typů cestovního ruchu: „místo realizace, délka pobytu, počet účastníků, věk účastníků, prostředí pobytu, způsob financování, vztah k platební bilanci státu, způsob zabezpečení cesty a pobytu, motivace účasti na cestovním ruchu, ostatní kritéria individuálních účastníků“.

Jedná se o specifika a kritéria, podle kterých se dá cestovních ruch jako obor rozdělit do podskupin, kterými jsou druhy, formy, typy atd. Níže uvedené druhy, formy a typy cestovního ruchu jsou stručně vysvětleny. (Indrová, 2007)

3.4.1 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu lze charakterizovat jako potřeby a zájmy účastníků. Lze je rozdělit na základní formy a speciální formy.

Základní formy cestovního ruchu:

- **Rekreační cestovní ruch** – účastník ho prožívá ve vhodném prostředí směřující k regeneraci, odpočinku, zlepšení fyzické a psychické stránky, často bez velkého sociálního kontaktu. Čeští účastníci cestovního ruchu mají v oblibě samotu spojenou s chatařením a chalupařením. S tímto je spojen častější trend, kdy účastníci cestovního ruchu si pronajímají chaty a chalupy. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 20)
- **Kulturně poznávací cestovní ruch** – hlavním cílem této formy cestovního ruchu je poznání přírody, historie, památek, zvyků, tradic, uměleckých děl, stavebních anomálií apod., ale také návštěva festivalů či slavností. (Foret, Foretová, 2001, s. 17)
- **Sportovně-turistický cestovní ruch** – účastníky cestovního ruchu velmi vyhledávaná a oblíbená forma. Je spjata se sportovním využitím a vyžitím. Častěji také označována jako forma aktivního odpočinku, kdy se účastník sám účastní sportu, ale také jako pasivní forma, kdy je přítomen jako divák na sportovní akci. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 20)
- **Léčebný a lázeňský cestovní ruch** – je zaměřen na rekonvalescenci, relaxaci, rehabilitaci, péče o tělo a duši, léčení následků nemocí a úrazů. Nejčastěji je účastníky cestovního ruchu vykonávána v lázních či jiných zdravotnických prostředích. (Foret, Foretová, 2001, s. 17)

- **Dobrodružný** – oblíbená forma cestovního ruchu u vyznavačů adrenalinových sportů a zážitků spojený s odolností psychologických vlastností a hrozícího nebezpečí. Nejvyhledávanějšími formami jsou horolezení, bungee-jumping, rafting a slackline. (Foret, Foretová, 2001, s. 17)

Speciální forma cestovního ruchu má účastníkům uspokojit nejružnější specializované spotřebitelské cestovatelské potřeby. Nabídka segmentů neboli potřeb se bude v budoucnosti dále rozšiřovat. Do těchto forem se řadí cestovní ruch mládežnický, seniorů, rodinný, lidí s tělesným handicapem, městský, venkovský, agroturistika či ekoagroturistika, chatařský a chalupářský, mototuristika, rybolov a další. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 20)

3.4.2 Druhy cestovního ruchu

Dle autorů Ryglová, Burian, Vajčnerová, (2011) to jsou to místa určená k čerpání služeb cestovního ruchu rozdělená do níže uvedených částí:

Vztah k platební bilanci

- Domácí cestovní ruch – osoby, které nepřekračují hranice své země.
- Zahraniční cestovní ruch – osoby překračující hranice jednoho nebo více států. Dělí se na *aktivní* – příjezd účastníků cestovního ruchu využívající služby dané země a *pasivní* – výjezdy domácích turistů do zahraničí.
- Tranzitní cestovní ruch – jedná se o přesun účastníků cestovního ruchu přes území, nebo mezi přistání cestujících na letištích, ve většině případů bez přenocování.

Místo

- Vnitřní cestovní ruch – tzv. domácí cestovní ruch jsou to cesty a přesuny obyvatel ve svém domovském státě a příjezdy, cesty a pobyty cizinců v dané zemi.
- Národní cestovní ruch – zahrnuje domácí cestovní ruch a výjezdové cesty obyvatel dané země do cizích zemí.
- Mezinárodní cestovní ruch – zahrnuje celý cestovní ruch, kdy dochází k překračování hranic států.

Způsob financování

- Volný cestovní ruch – vše si hradí sám účastník cestovního ruchu.
- Vázaný cestovní ruch – na úhradě se podílí fondy či podniky, svými příspěvky pro zaměstnance (např.: fond sociálních a kulturních potřeb).

Délka pobytu

- Krátkodobý – maximální doba jsou tři dny.
- Dlouhodobý – více než tři dny.

Způsob účasti – zabezpečení cesty

- Organizovaný – cesta či pobyt organizovaných společností nebo cestovní kanceláří.
- Neorganizovaný – individuální volba, účastník cestovního ruchu si volí kritéria sám.

Počet účastníků

- Individuální – účastník cestovního ruchu je sám, popřípadě s rodinou.
- Kolektivní – účast více osob, kolektivů či skupin.

Roční období

- Sezónní – cestovatelsky vyhledává místa, kde v sezónním období je velká koncentrace lidí, velká návštěvnost a ceny služeb jsou na maximálních hodnotách.
- Mimosezónní – charakteristické nízkou návštěvností, méně nabízených služeb a poklesem cen.

Vliv na životní a sociokulturní prostředí

- Tvrdý – velký přísun účastníků cestovního ruchu, který je spojen s velkými investicemi do provozu a služeb v daném cílovém místě.
- Měkký – šetrný na enviromentální, sociokulturní a ekonomické prostředí.

3.5 Cestovní ruch a životní prostředí

Vztah cestovního ruchu a životního prostředí dle Mourka (2002) je „*mnohotvárná ekonomická aktivita vzájemně na sebe působí s životním prostředím v rámci oboustranného procesu. Na jedné straně ekologické zdroje poskytují základní složky, rozhodující výrobní faktory, pro turisty k zábavě, žití a relaxaci. Na druhou stranu cestovní ruch vytváří celou řadu nežádoucích vedlejších produktů, které jsou záměrně uspořádány a modifikovány životnímu prostředí – negativní externality životního prostředí.*“

Pozitivní vlivy cestovního ruchu na životní prostředí

- ochrana kulturního dědictví, tradic a zvyků,
- iniciativa k ochraně životního prostředí,
- intenzivnější péče o krajinu pomocí strategických přístupů tzv. „zelených standardů“ v oblasti cestovního ruchu – využívání biomasy a hospodaření se zdroji udržitelného krajinného dědictví,
- přístupnost přírody pro sportovní využití např. cyklostezky. (Pásková, 2014)

Negativní vlivy cestovního ruchu na životní prostředí

- znečištění turisty,
- emise,
- eroze,
- poškozování přírodních hodnot masivní výstavbou rekreačních objektů,
- biodiverzita – vrypy nejen do skalních masivů a grafity. (Pásková, 2014)

3.6 Faktory ovlivňující cestovní ruch

Teoretici rozdělují faktory cestovního ruchu do třech kategorií – lokalizační, realizační a selektivní faktory. Dopad výše jmenovaných faktorů na cestovní ruch je důležité měřit a posuzovat dle obchodní bilance úspěšnosti území, jehož faktory jsou zkoumány a hodnoceny z pohledu dlouhodobosti v ekonomickém prostředí, neboť konkurence na trhu cestovního ruchu je na vzestupné tendenci. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 34)

3.6.1 Lokalizační faktory

Lokalizační faktory či podmínky pro cestovní ruch jsou dané a neměnné. Řadí se mezi ně přírodní podmínky a společenská atraktivita. Pro účastníka cestovního ruchu je to především „to, co musí vidět“.

Přírodní podmínky

Účastníci cestovního ruchu vyhledávají příjemné klima, neobvyklé modulace terénu, nejrůznější scenérie, exotické živočichy a rostliny, to je pro ně atraktivní a zajímavé. Dále jsou vyhledávány horské a pobřežní oblasti, kde lze najít množství geologických anomálií (krasové oblasti, divoké horské oblasti), hydrologických stavů (čisté vodní toky, gejzíry, prameny), zachovalé flóry a fauny (v České republice čtyři národní parky – Krkonošský národní park, Národní park Podyjí, Národní park Šumava a Národní park České Švýcarsko) a turisticky atraktivní a často vyhledávané památky a oblasti, které jsou na seznamu celosvětového dědictví UNESCO. Pro hodnocení zážitkového a zájmového území byla vytvořena kategorie – estetické dispozice krajiny. Jsou nezbytnou složkou cestovního ruchu zaměřené na „pohledové“ vjemy jako je turistika, cykloturistika nebo běžky. V České republice jsou typickým příkladem estetické dispozice krajiny pískovcové labyrinty v národním parku Českosaské Švýcarsko. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 34)

Společenské atraktivitu

Nejvyhledávanějšími turistickými cíli jsou především památky. Nejatraktivnějšími jsou ty, které jsou nejcennější a nejproslulejší. Nejzajímavější jsou památky, které jsou zapsané na Seznamu kulturního dědictví UNESCO (Česká republika jich má dvanáct) a národní kulturní památky. Naproti tomu, jsou neméně zajímavé drobné místní památky. Dané místo je i charakteristické pro různé zvyky, tradice, události či slavnosti a velkým trendem dnešní doby i gastronomie. Dále je velký „boom“ v zábavních parcích plných atrakcí. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 35)

3.6.2 Realizační faktory

Jsou faktory, které lze chápat jako služby a možnosti v dané oblasti. Jedná se zejména o dopravu, ubytovací služby, stravovací služby a další zařízení a služby. Pokud kapacita

těchto faktorů není dostatečná, nelze využít potenciál daného území. Rovněž bez odpovídající nabídky služeb nelze dobře sestavit turistické produkty, tudíž ani nelze nabízet danou oblast na trhu cestovního ruchu. Z toho vyplývá, že pokud kvalita služeb a faktorů obecně nebude minimálně dostačující, není možné dlouhodobě udržet ekonomický přínos cestovního ruchu. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 35)

3.6.3 Selektivní (stimulační) faktory

Jsou to faktory, které charakterizují vznik a rozvoj cestovního ruchu a vyjadřují to, zda na dané území někdo přijede, pokud ano, tak, kdo to bude, odkud přijede, v jakém počtu. Dále je důležité zmínit, zda cestovní ruch v dané oblasti může existovat. Do těchto faktorů lze zařadit objektivní stimulační faktory – řízení destinace, úroveň spolupráce jednotlivých subjektů, důležitost politiky cestovního ruchu a subjektivní stimulační faktory – psychologické a marketinkové faktory a jejich hodnocení napříč konkurencí. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 37)

3.7 Regiony a destinace

Jedná se o administrativní rozdělení územních celků dělené na mikroregiony, turistické regiony, euroregiony a destinace.

3.7.1 Mikroregiony

Mikroregion je zažitý jako geografický pojem, tudíž není opodstatněný žádným oficiálním administrativním členěním země. Je to území, které je tvořeno správními obvody několika obcí, které se sdružilo kvůli dosažení určitého cíle. Vznik je z vlastní iniciativy a tím vzniká dobrovolný svazek obcí dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Jedná se především o malé území, které je buď vymezené přirozeným přírodním reliéfem krajiny, nebo historickými událostmi (např.: chráněné krajinné oblasti, turisticky zajímavá místa či historicky existující různá seskupení obcí). Tyto mikroregiony mohou žádat o finanční podporu z různých fondů. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 40)

Výkladový slovník definuje mikroregion takto: „*region malého geografického měřítka. V praxi se jedná o účelové mikroregiony sdružení obcí. V ČR jsou často vytvářeny*

za účelem získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů a z fondů EU. V rámci rozvoje cestovního ruchu umožňují tyto mikroregiony efektivnější koordinaci rozvoje do infrastruktury cestovního ruchu, do mikroregionů se obce sdružují i pro možnost společného čerpání prostředků na rozvoj cestovního ruchu.“ (Pásková, Zelenka, 2012, s. 344)

3.7.2 Turistické regiony

V roce 1999 byla Česká republika rozdělena na turistické regiony a turistické oblasti. Česká republika nyní má 17 turistických regionů a 40 turistických oblastí. Turistický region je území, kde se cestovní ruch spojuje a sjednocuje typickými prvky dané oblasti, ale zároveň se odlišuje od ostatních regionů. Hlavním významem je ucelené prezentování země v zahraničí a v podpoře domácího cestovního ruchu. Tyto regiony jsou především reprezentovány svými typickými produkty. Turistické oblasti jsou menší územní celky. Jedná o relativně rozsáhlé turistické regiony zahrnující krajinné a destinační typy 2 (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 42).

3.7.3 Euroregiony

Euroregiony fungují na mezinárodní a přeshraniční spolupráci jednotlivých zemí. Vznikají na základě vzájemných dohod dvou nebo více zemí. Tyto státy si určují svoje pravidla, normy a stanovy. Členství v euroregionu je dobrovolné. Věnují se podpoře zájmů měst a obcí, sdružení organizací i fyzických osob a cíle jsou vždy společné. Problematikou, kterou se zabývá je například oblast dopravy, životního prostředí nebo cestovní ruch. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 42)

3.7.4 Destinace

Dle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) je definována jako: *„místo s vhodnými atraktivitami ve spojitosti se zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu zvolil pro návštěvu.“ (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 42)*

Výkladový slovník definuje destinaci v užším a širším smyslu. V užším slova smyslu je to cílená oblast či místo se specifickou nabídkou. V širším slova smyslu je to země či lidská sídla, která jsou typickou velkou koncentrací lidí, infrastrukturou a službami cestovního ruchu. Cílem může být buď celá země nebo region ve vybrané zemi či město. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 105)

3.7.5 Regionální rozvoj

Rozvoj se užívá v mnoha odvětví například regionální, technický a informačních technologií. Velmi často bývá spojován s ekonomikou a jejím ekonomickým růstem. Správní orgán, který se věnuje problematice regionální rozvoje je ministerstvo pro místní rozvoj a zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje (Skokan, 2003, s. 12).

Regionální rozvoj je souhrn procesů, které vedou ke zlepšení sociální úrovně, kvalitního životního prostředí daného regionu napříč dalšími regiony. Porovnává a vede statistiky rozdílů mezi a vně regionů, tomu se věnuje obor regionální politika. (Skokan, 2003, s. 13)

„Dle praktického chápání je regionálním rozvojem míněno vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného prostoru (území) vznikající v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů. Toto zvýšení a vyšší využití se projevuje v lepší konkurenceschopnosti soukromého sektoru, životní úrovni obyvatel a stavu životního prostředí apod.“ (Wokoun a spol., 2008, s. 11)

3.7.6 Cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje

Cestovní ruch má velký podíl na vývoji a rozkvětu ekonomiky v dané lokalitě. Pokud je cestovní ruch úspěšný a daří se mu, může vyrovnat nejen ekonomické rozdíly mezi regiony. Kladným důkazem je platební bilance státu, zdroj finančních příjmů a vznik nových pracovních míst. Platební bilance v obecném pojetí je na územní jednotky (státu, regionů, mikroregionů a makroregionů). Cestovní ruch je závislý na regionálním rozvoji, na nabízených možnostech využití v lokalitě, na úspěšnosti prezentace lokality a na kulturním

dění. Cestovní ruch úzce souvisí s pracovní lidskou silou, díky které vznikají nová pracovní místa a nové možnosti uplatnění v pracovním procesu. (Vystoupil a kol., 2006)

3.8 Zážitekový cestovní ruch

Autorka knihy Cestovní ruch, Alena Lochmannová (2015) tvrdí, že zážitkový cestovní ruch je „*forma cestovního ruchu, kdy motivem účastníka je buď vyhledávání zážitků, jež jsou odlišné od všedního života, nebo vyhledávání vzrušení. Může se jednat o vyhledávání a prožívání sociálních kontaktů s přírodou a kulturním prostředím, nebo o vyhledávání zážitků v rámci atrakcí.*“

Zážitek je každý duševní jev, který každý vnímá svými vjemy a každý ho prožívá po svém. Je to forma myšlení a představivosti vnímaná vnitřně. Může být kladný či záporný, veselý či smutný, většinou uchovaný po celý život. Každý zážitek je jedinečný a autentický. (Hartlová, Hartl, 2010, s. 690)

Dle Kirchnera (2009) je zážitek úzce spojen individuálním vnímáním jednotlivce, které zažívá po celý život a je zdrojem osobního duševního bohatství. Zážitek je tvořen prožitky, kterými je uskutečňován.

Je to forma cestovního ruchu, kde jsou účastníci motivováni k vyhledávání odlišných zážitků od každodenního života například vzrušením. Je rozdělena na dvě skupiny – vyhledávání a prožívání sociálních kontaktů a kontaktů s přírodou a kulturním prostředím nebo vyhledáváním různých atrakcí. Do forem lze zařadit gurmánský, dobrodružný, sexuální, sportovní, drogový, virtuální a kosmický cestovní ruch. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 643)

3.8.1 Formy zážitkového cestovního ruchu

Autorka knihy Nové trendy v nabídce cestovního ruchu, Halina Kotíková (2013) uvádí, že cestovní ruch se stal globálním fenoménem dnešní doby. Ať už se týká lidí jako účastníků cestovního ruchu, či místních v centru dění cestovního ruchu nebo v zaměstnanců služeb cestovního ruchu. Autorka zmiňuje, že rozvoj cestovního ruchu je jakýsi „všelák“, který může vyřešit nepříznivé situace v každém městě, regionu či turisticky zajímavé oblasti.

Požadavky účastníků cestovního ruchu rostou, proto nabídka musí být dostačující a na vysoké úrovni dnešní moderní doby, aby uspokojila potřeby účastníků nebo celých skupin, které jej vyhledávají. Níže jsou uvedeny nejčastěji vyhledávané formy cestovního ruchu dle moderních trendů.

Gastronomický (kulinářský) cestovní ruch

Jídlo a stravování patří do základních služeb cestovního ruchu. V moderní době je novotou, že jídlo a gurmánství se stává vyhledávaným cílem cestovního ruchu. Jídlo dokáže okouzlit, vyvolat příjemné pocity a fascinovat, tím jsou specifické nejen zámořské destinace. V zahraničí se používaly termíny Culinary tourism nebo Food tourism, nyní se více využívá Food travel = cestování za jídlem. Z toho vyplývá, že hlavními cíli gastronomického cestovního ruchu jsou kulinářské a gastronomické zážitky, kterých účastníci mohou využít na specializovaných gastronomických akcích nebo, když se jedná o prostý zážitek spojený s požíváním jídla a pití, s přípravou a prezentací jídla, se zvyky a tradicemi přípravy jídel. (Kotíková, 2013, s. 39)

Gastronomický cestovní ruch si ve světě teprve hledá své příznivce. Může to být tím, že není dostatečně propagován a publikován. Za tímto účelem byl uskutečněn průzkum ve Španělsku, kde 15 % turistů uvedlo, že gastronomie je pro jejich cestování důležitá a jedním z hlavních aspektů při výběru destinace. (Berbel-Pineda et al, 2019)

Zdravotní (léčebný) cestovní ruch

Léčba a zdravotní péče nejen v zahraničí je na vzestupné tendenci, kterou využívá více a více lidí. Cestovní do zahraničí za ozdravnou kúrou či ozdravným pobytem je záležitostí všech věkových kategorií. Do této formy lze zařadit zdravotní cestovní ruch, lázeňský cestovní ruch a wellness cestovní ruch (Health tourism, Medical tourism a Spa tourism). Cílem zdravotního cestovního ruchu je provedení léčebných zákroků, ozdravné péče, relax, wellness služby a další služby spojené s péčí o tělo a duši. (Kotíková, 2013, s. 56)

Dobrodružný cestovní ruch

Dobrodružství, adrenalin to vše může být forma cestovního ruchu. Hlavní charakteristikou této formy cestovního ruchu je, že se bude dít něco neobvyklého, nenaplánovaného, nevědního, bude obsahovat rozumnou dávku rizika a nebezpečí, něco, co si budou účastníci cestovního ruchu pamatovat a vznikne jim zážitek na celý život. Typickým příkladem dobrodružného cestovního ruchu je vysokohorská turistika, bungee jumping, horolezectví, via ferraty, skoky padákem, rafting a další extrémní sporty, které v běžném životě nejsou tolik vyhledávané. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 114)

Event turismus

Event turismus neboli akční turismus je vyhledávanou formou cestovního ruchu, kde se konají velké davové akce, nejen sportovního typu jako jsou například závody automobilů, kde je nejvíce zastoupená Formule 1, olympijské hry, závod 24 hodin La Mans ve Francii nebo také turné hudebních skupin a zpěváků, návštěvy významných osobností (papež) a jiné. Vždy jsou vyhledávané určitou specifickou skupinou lidí. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 27)

Vesmírný cestovní ruch

Forma cestovního ruchu, jejíž účastníci se zajímají o vesmír, planety, sledují noční oblohu a všechny nebeské jevy. Typickým příkladem jsou polární záře, pro jejichž sledování, fotografování a studium jsou vhodné skandinávské země jako například Norsko či Finsko. Světové velmoce a jejich vesmírné agentury se předhánějí před celým světem, v tom, kdo první bude realizovat vesmírný turismus pro „běžné“ lidi, tedy cestování do vesmíru. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 282)

Dark tourism (temná turistika)

Termín temný turismus se začal objevovat v druhé polovině 90. let 20. století a přišli s ním dva profesori Malcolm Foley a John Lennon. Jsou to místa, kde se v minulosti stalo něco děsivého, tragického či nešťastného. Je to jeden z fenoménů dnešní doby, kdy je vyhledávají odvážní a zvědaví jedinci. Nejvíce navštěvovanými místy jsou hřbitovy, hrady s mučírny, vězení, katakomby, místa připomínající války, prostory bývalých koncentračních táborů a další taje s ponurou atmosférou. Nutno podotknout, že tento typ zážitkové turistiky není pro každého! Prvopočátkem temné turistiky se označují výpravy do belgického města Ypres po skončení 1. světové války, ve kterém došlo k historicky prvnímu

útoku chemickými zbraněmi. Z kontroverzního hlediska na místech označovaných jako „temná turistika“ není nic neetického. Naopak tyto místa mohou pomoci pochopit danou dobu a historické momenty a to, co se tam odehrávalo. Místa mohou vyzařovat negativní energii nebo nepříjemné pocity, i přes tyto negativní vlivy na člověka je nutné, aby návštěvník vždy dodržoval úctu, přistupoval s pokorou a slušným chováním. Mnoho míst je posledním odpočinkem zemřelých jako například nacistický vyhlazovací tábor v Osvětimi, koncentrační tábor Terezín, černobylská jaderná elektrárna apod. Rovnováha mezi etickým a neetickým chováním v problematice temné turistiky je velmi tenká, nejdůležitějším aspektem je primární zájem o místo či oblast. Kladným přínosem je, že tyto místa nebudou nikdy zapomenuta. (Dark tourism přitahuje davy návštěvníků, turistika.cz, 2023)

Tento typ turismu je produktem postmoderní doby, kdy společnost vyhledává nové a autentické zážitky. Do kategorie „dark“ turismu patří i místa, kde došlo k úmrtí slavných osobností jako je okružní jízda Paříží, kde dne 31. srpna 1997 zemřela princezna Diana. Místa, která proslavil Jack Rozparovač či centra hrůzy jako například londýnský Dungeon, podobná místa jsou v Amsterdamu, Hamburku či Edinbourgu (Šindelářová Lenka, Dark tourism, [/http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/210708darktourism.pdf](http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/210708darktourism.pdf)., 2023).

Nejnavštěvovanější památkou v Evropě, konkrétně v Amsterdamu je dům rodiny Anny Frankové, ve kterém se schovávala během nacistické okupace. Neznámějším místem v novodobé historii, je místo zvané Ground Zero, které se nachází v New Yorku, které v sobě nese pietu a vzpomínky na teroristický útok na World Trade Centre z 11. září 2001. Neznámější místa a oblasti na světě jsou Auschwitz-Birkenau v Polsku, Arlingtonský hřbitov v USA, Vražedná pole v Kambodži, Památník Hiroshima v Japonsku, Černobyl na Ukrajině, Hrad Bran v Rumunsku a Pearl Harbour na Havaji (Šindelářová Lenka, Dark tourism, [/http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/210708darktourism.pdf](http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/210708darktourism.pdf)., 2023).

4 Charakteristika prostředí – lázeňský mikroregion

Lázeňský mikroregion se řídí právním předpisem zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, konkrétně dle § 49. Hlavní podstatou daného paragrafu je, že se jedná o dobrovolný svazek obcí. Stručně to znamená to, že ochraňují a prosazují své zájmy. Administrativně jde o právnickou osobu, ke které se váže povinnost vést účetnictví, dle zákona o účetnictví.

4.1 Základní údaje o lázeňském mikroregionu

Katastrálně jde o svazek obcí v okrese Jičín a okrese Trutnov, s celkovým počtem 22 obcí (Borek, Červená Třemešná, Tetín, Trotina, Miletín, Úhlejov, Vidochov, Rohoznice, Vřesník, Zdobín, Lázně Bělohrad, Zábřezí – Řečice, Mlázovice, Lužany, Choteč, Svatojánský Újezd, Borovnice, Šárovcova Lhota, Nová Paka, Stará Paka, Lukavec a Pecka), který vznikl 14. dubna 2000. Sídlem je město Lázně Bělohrad. Předsedkyně svazku je starostka městyse Pecka Hana Štěrbová a místopředseda Jiří Bičíště. Orgány svazku jsou valná hromada, předseda svazku, místopředseda svazku, rada svazku a kontrolní komise (Lázeňský mikroregion, kr-kralovehradecky.cz, 2023).

4.2 Hlavní úkoly svazku obcí – lázeňského mikroregionu

Hlavní činnost svazku je zaměřena zejména výkon činností směřujících k sympatickému a efektivnímu rozvoji zájmového území, na ochranu a prosazování společných zájmů členských obcí a na jejich spolupráci při rozvíjení činností týkajících se:

- a) propagace svazku a jeho zájmového území,
- b) prosazování trvale udržitelného rozvoje v zájmovém území,
- c) koordinace investičních a neinvestičních projektů v zájmovém území,
- d) koordinace obecních územních plánů a územního plánování a regionálním měřítku,
- e) sladování zájmů a činností místních samospráv a společného ovlivňování výkonu státní správy v zájmovém území,
- f) vytváření, zmnožení a správy majetku,
- g) zastupování členů svazku při jednání o společných věcech se třetími osobami, zejména s orgány státní správy, obchodními partnery, kontrolními orgány apod.,
- h) oblasti školství, sociální péče a zdravotnictví,

- i) správy shromažďování a odvozu komunálních odpadů,
- j) oblasti rozvoje kultury,
- k) požární ochrany,
- l) ochrany životního prostředí,
- m) rozvoje cestovního ruchu,
- n) odvádění a čištění odpadních vod,
- o) administrativní činnosti, zejména právní poradenství
- p) a vše dle § 50 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (Lázeňský mikroregion, kr-kralovehradecky.cz, 2023).

Svazek může vyvíjet i aktivity, které se z objektivních důvodů netýkají všech členů celku; povinnost svazku, aby i tyto aktivity byly v souladu s účelem svazku, tím zůstává nedotčena (lázeňský mikroregion, kr-kralovehradecky.cz, 2023).

Svazek může vedle své hlavní činnosti vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti; to však pouze za podmínky, že jejich účelem je podpora hlavní činnosti svazku anebo hospodárné využívání majetku svazku (lázeňský mikroregion, kr-kralovehradecky.cz, 2023).

4.3 Geografické rozložení lázeňského mikroregionu

Lázeňský mikroregion se geograficky rozkládá v podhůří Krkonoš, který je velice rozmanitý. Rozmanitost krajiny, kopce, údolí, rybníky, louky i pastviny dávají vyniknout historickým stavbám a památkám, kterých je v mikroregionu hned několik. Narodilo a žilo v něm mnoho významných osobností nejen kulturního života na našem území. Ku příkladu se jedná o Karla Václava Raise (Lázně Bělohrad), Karla Jaromíra Erbena (Miletín), Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic (Pecka), rod Pilařů – houslařů (Stará Paka) a další. Jak je již v názvu uvedeno, důležitou roli hrají i lázně, které v minulosti byli v městečkách Mlázovice, Miletín a Pecka. Zcela funkční, léty proslavené, plně funkční a vyhledávané lázně se nacházejí v městě Lázně Bělohrad, konkrétněji se jedná o slatinné lázně. Ty vznikli v roce 1885 a využívají se pro léčbu pohybového ústrojí (Lázeňský mikroregion, kr-kralovehradecky.cz, 2023).

Lázeňský mikroregion nabízí kulturní i sportovní využití po celý rok. Oblast lze využít k pěší a cyklo turistice, neboť oblast mikroregionu je protkaná hustou sítí cyklostezek a upravených cest. Účastníci cestovního ruchu, které zajímá historie a umění mohou navštívit středověký hrad Pecka ve stejnojmenném městysu, rodný domek Karla Jaromíra Erbena v Miletíně, Památník Karla Václava Raise v Lázních Bělhradě či opravené a zrestaurované kostely v Borovnici, Chotči a Vidochově. Vyhledávači geologie a přírodních věd mohou navštívit Klenotnici v Nové Pace a Městská muzeum Nová Paka, kde je k vidění největší zkamenělý kmen stromu. Rostl v Podkrkonoší před 300 miliony lety v období karbonu a byl nalezen v Nové Pace v roce 1953. Je dlouhý 8,3 metru a patří k nejdelším nalezeným zkamenělinám ve střední Evropě (Městské muzeum Nová Paka – muzem.cz, 2023). Nová Paka je označována jako východní brána Geoparku Český ráj. V letních měsících je možnost navštívit koupaliště v Pecce a Miletíně nebo se zchladit v přílehlých přírodních rybnících. V zimě je možnost využití upravených běžkařských tratí, pro sjezdové lyžování lze využít vleky v Pecce, v Mlázovicích, ve Staré Pace nebo na nejvyšším vrcholu Podkrkonoší na hoře Zvičina. Pokud sněhové podmínky nejsou vhodné v těchto oblastí, tento problém vyřeší nedaleké Krkonoše (Lázeňský mikroregion, kr-kralovehradecky.cz, 2023).

4.3.1 Svazky obcí v Královéhradeckém kraji

Svazky obcí a mikroregiony se v královéhradeckém kraji nacházejí v okrese Hradec Králové, Jičín, Trutnov, Náchod a okrese Rychnov nad Kněžnou. Níže jsou vypsány pouze okresy, jejich svazky obcí a mikroregiony, na kterých je území lázeňského mikroregionu (Lázeňský mikroregion, kr-kralovehradecky.cz, 2023).

Okres Jičín¹

---

¹ Brada-Rybníček a Kbelnice

Lázeňský mikroregion

Mariánská zahrada

Mikroregion PODCHLUMÍ

Mikroregion Rozhraní

NOVOPACKO

Okres Trutnov²

4.4 Geografické předpoklady

Lázeňský mikroregion se rozkládá na území Královéhradeckého kraje. Konkrétně v okrese Jičín a Trutnov.

Obrázek 1- Geografická mapa Královéhradeckého kraje

Zdroj: Český statistický úřad

² KRKONOŠE – svazek měst a obcí

Společenství obcí Podkrkonoší

Svazek obcí Horní Labe

Svazek obcí Jestřebí hory

Svazek obcí Plynofikace

Svazek obcí pro plynofikaci Podzvičinska

Svazek obcí Východní Krkonoše

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hustířanka (Dobrovolný svazek obcí (DSO), krkralovehradecky.cz, 2023).

4.4.1 Okres Jičín

Okres Jičín se nachází v severozápadní části Královéhradeckého kraje. Na severní straně sousedí s okresem Semily, na východní s okresem Trutnov, na jižní s okresem Hradec Králové a na západní s okresy Nymburk a Mladá Boleslav. K 31. 12. 2020 měl rozlohu 887 km², čímž se podílel 18,6 % na rozloze celého kraje. To ho řadí na druhý nejmenší okres kraje, nejmenší je okres Náchod (Charakteristika okresu Jičín, czso.cz, 2023).

Část okresu Jičín má rovinatý povrch, kdy do středu se stává členitějším, členitost dominuje v severní část jičínského okresu. Roviny, které jsou ve středu okresu se zvedají až do chlumů a zakončené jsou krkonošským podhůřím. V období třetihor bylo území díky lužickému zlomu rozděleno na část rovinatou a podhorskou. Každá část má jiné geologické složení. Nadmořská výška se v celém okrese mění, v nejnižším bodě má 208 metrů a v nejvyšší bodě má 608 metrů (Charakteristika okresu Jičín, czso.cz, 2023).

Dominantou celého okresu a turisticky vyhledávaným místem jsou pískovcové útvary Prachovských skal nedaleko Jičina. Ty tvoří hranici Českého ráje, který je chráněnou krajinnou oblastí. Dále je zde sedm přírodních rezervací a 30 přírodních památek. Dalším „lákadlem“ jsou Jinolické rybníky, kde se v letních měsících konají kulturní a sportovní akce, rybník Kníže v Jičíně či rybník Jahodnice u Nové Paky. Vodní plocha okresu je 1 411 ha. Zemědělská půda zaujímá území o velikosti 67,8 % a lesy 21,8 % (Charakteristika okresu Jičín, czso.cz, 2023).

4.4.2 Okres Trutnov

Okres Trutnov se rozkládá v severní části kraje. V této oblasti přechází z podhorského pásma do pohoří Krkonoš. Severní hranice je tvořena s Polskem, na východní straně a kousku jižní strany sousedí s okresem Náchod. Západní hrance je tvořena Libereckým krajem, konkrétně okresem Semily. Na jihu sousedí s okresem Jičín a malou částí s okresem Hradec Králové. K 31. 12. 2020 se okres Trutnov rozkládal na rozloze 1 147 km², na ploše Královéhradeckého kraje je rozkládá z 24,1 % a je největším okresem v celém kraji.

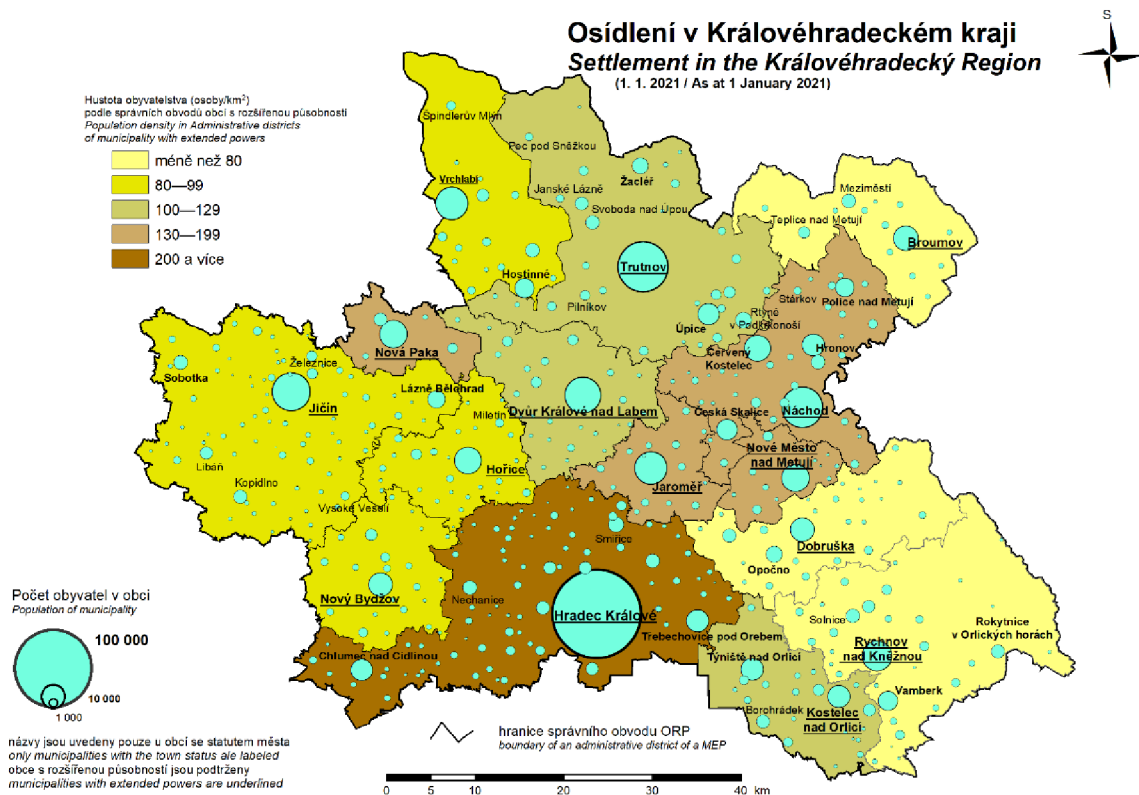
Oproti ostatním okresům má okres Trutnov vysoce členitý terén s velkými výškovými rozdíly. Sever je obklopen pohořím Krkonoš s největší českou horou Sněžkou (1 602 m. n.

m.). Pohoří Krkonoš patří k nejcennějšímu bohatství fauny a flóry České republiky. Horský masiv Krkonoš zasahuje hluboko až na jih celého okresu. Východní část okresu okolo oblasti Žacléř je geograficky hornatá, kde hlavními hřbety jsou Rýchory, Vraní a Jestřebí hory. Nejnižněji a nejniže položenou oblastí okresu Trutnov je povodí Labe, které se nachází katastrálně u obce Kuks, kde se nachází stejnojmenný barokní hospital, který je velmi navštěvovaným místem. U Kuksu se nachází nejniže položený bod s nadmořskou výškou 263 m. Celý okres protkávají řeky Labe a Úpa, které pramení v Krkonoších. (Charakteristika okresu Trutnov, czso.cz, 2023)

Trutnovsko se řadí k nejvyhledávanějším oblastem České republiky. Je to dáno krásnou, malebnou a také divokou přírodou. K nejnavštěvovanějším památkám okresu patří barokní umění a perla architektury Kuks a Betlém s galerií Braunových osobností a neřestí. Nedaleko hospitalu Kuks se nachází světově známá a uznávaná zoologická zahrada a Safari Park Dvůr Králové nad Labem. Je to právě dvorská zoologická zahrada, která úspěšně přispěla k odchovu afrických kopytníků a odchovu afrických nosorožců a dalších ohrožených živočichů. (Charakteristika okresu Trutnov, czso.cz, 2023)

Vznik nejznámějšího českého národního parku Krkonoše, který zasahuje mimo jiné do okresu Trutnov, spadá do roku 1963, jehož sídlem je horské město Vrchlabí. Krkonošský národní park má rozlohu 36 tisíc hektarů, se kterými se rozkládá i v Libereckém kraji, žije v něm 300 druhů živočichů a roste v něm na 1 200 druhů rostlin. Národní park je vhodný pro letní i zimní turistiku, kdy nejznámější horská střediska jako jsou Špindlerův Mlýn, Jánské Lázně, Pec pod Sněžkou nabízejí vyžití po celý rok. Plocha okresu je tvořena 43,2 % zemědělskou půdou z toho více než polovina je orná půda a 47 % pokrývají smíšené lesy. (Charakteristika okresu Trutnov, czso.cz, 2023)

4.5 Demografické předpoklady

Obrázek 2 - Mapa osídlení v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Český statistický úřad

4.5.1 Okres Jičín

Okres Jičín je druhým nejmenším okresem (za Rychnovem nad Kněžnou). K 31. 12. 2020 v okrese Jičín žilo 80 134 obyvatel, to je 14,5 % z celkového počtu obyvatel kraje. Druhá nejmenší je i hustota obyvatel na 1 km² připadá 90,4 obyvatel (Charakteristika okresu Jičín, czso.cz, 2023).

Celkem 40,5 % zaujímají obce o počtu obyvatel v rozmezí od 200 do 499 a obce do 199 obyvatel 34,2 %. Okres Jičín má celkem 111 samostatných obcí, z toho 10 má status města a 3 statut městys. Jičín má 16 717 obyvatel a je nejlidnatějším městem z celého okresu. (Charakteristika okresu Jičín, czso.cz, 2023)

4.5.2 Okres Trutnov

Počtem obyvatel se okres Trutnov řadí na druhé místo, hned za okres Hradec Králové. K 31. 12. 2020 v okrese Trutnov žilo 117 414 obyvatel, to je 21,3 % ze všech obyvatel kraje. Třetí největší je hustota zalidnění (za okresem Hradec Králové a Náchod), která činí na 1 km² 102,4 obyvatel (Charakteristika okresu Trutnov, czso.cz, 2023).

Z celku, který činí 75 samostatných obcí má celkem 12 statut města a 3 statut městyse. Na Trutnovsku jsou tři města, která obývají více než deset tisíc obyvatel, ve kterých trvale žije 49,2% obyvatel z celého okresu. Trutnov je s celkem 29 958 obyvateli druhým největším městem v kraje, prvenství hájí krajské město Hradec Králové. Dle zákona č. 314/2002 Sb., bylo na území okresu sedm správních obvodů pověřených obecních úřadů a tři správní obvody obcí s rozšířenou působností. (Charakteristika okresu Trutnov, czso.cz, 2023)

4.6 Ekonomické předpoklady

Administrativní členění Královéhradeckého kraje
Administrative breakdown of the Královéhradecký Region

Obrázek 3 - Administrativní členění Královéhradeckého kraje

Zdroj: Český statistický úřad

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních ve 2. čtvrtletí 2023 podle krajů
(předběžné údaje)

	Počet hostů			Rozdíl 2023 - 2022			Index 2023/2022		
	celkem	rezidenti	nerezidenti	celkem	rezidenti	nerezidenti	celkem	rezidenti	nerezidenti
ČR celkem	5 770 399	3 232 286	2 538 113	722 183	125 691	596 492	114,3	104,0	130,7
v tom kraje:									
Hlavní město Praha	1 953 534	421 528	1 532 006	321 711	115	321 596	119,7	100,0	126,6
Středočeský	353 797	274 507	79 290	32 975	11 277	21 698	110,3	104,3	137,7
Jihočeský	418 351	301 615	116 736	62 457	16 457	46 000	117,5	105,8	165,0
Plzeňský	229 786	151 270	78 516	14 478	1 712	12 766	106,7	101,1	119,4
Karlovarský	346 811	167 950	178 861	61 163	13 281	47 882	121,4	108,6	136,6
Ústecký	174 210	107 587	66 623	18 681	4 726	13 955	112,0	104,6	126,5
Liberecký	285 810	234 420	51 390	27 808	12 789	15 019	110,8	105,8	141,3
Královéhradecký	358 782	289 648	69 134	36 133	18 348	17 785	111,2	106,8	134,6
Pardubický	142 809	124 143	18 666	10 545	6 595	3 950	108,0	105,6	126,8
Vysočina	186 661	162 241	24 420	9 528	4 528	5 000	105,4	102,9	125,7
Jihomoravský	594 071	402 297	191 774	56 432	484	55 948	110,5	100,1	141,2
Olomoucký	214 896	176 526	38 370	33 426	22 720	10 706	118,4	114,8	138,7
Zlínský	230 832	196 655	34 177	16 837	7 189	9 648	107,9	103,8	139,3
Moravskoslezský	280 049	221 899	58 150	20 009	5 470	14 539	107,7	102,5	133,3

Obrázek 4 - Návštěvnost turistů v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Český statistický úřad

Srovnání čtrnácti krajů České republiky v počtu ubytovaných hostů rezidentů (domácích hostů), nerezidentů a jejich rozdíl. Srovnání za rok 2022, za 2. čtvrtletí roku 2023 a index za období 2023/2022 viz obrázek č. 4.

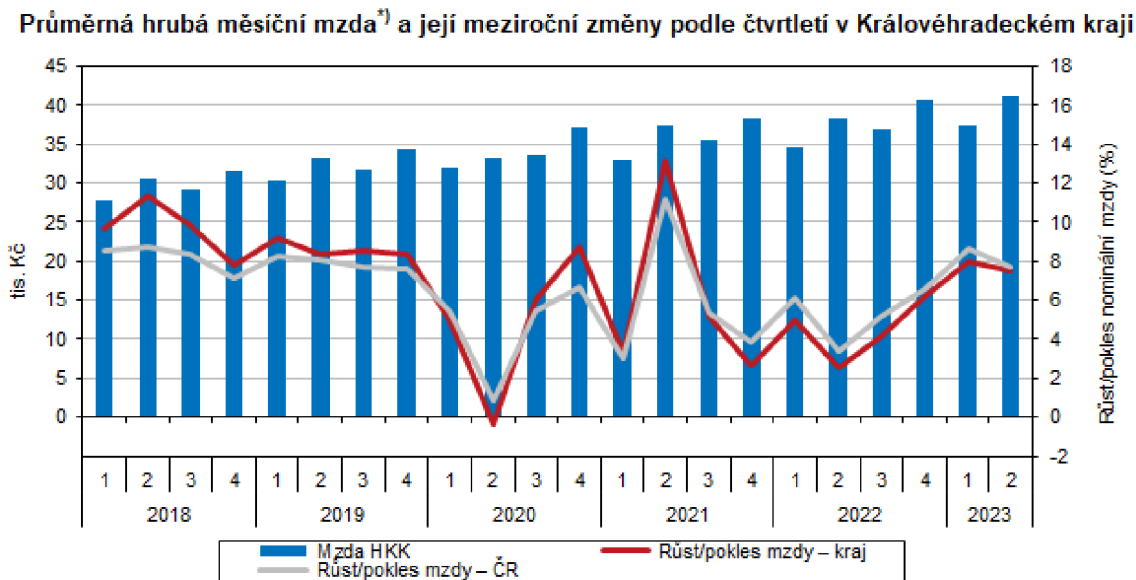
4.6.1 Okres Jičín

Ke konci roku 2020 bylo evidováno celkem 20 300 podnikatelských subjektů, to je 14,4 % z celého kraje. Fyzické osoby tvořily 81,3 % a právnické osoby 18,7 %. Celkem 21 % tvořily podniky typu velkoobchod, maloobchod, oprava a údržba motorových vozidel. Zpracovatelský průmysl tvořil 14,5 %, 12,9 % stavebnictví, 7 % zemědělství a 6,2 % ubytovací podniky a stravování. (Charakteristika okresu Jičín, czso.cz, 2023)

4.6.2 Okres Trutnov

Trutnovsko mělo ke konci roku 2020 v registru zapsáno celkem 29 912 ekonomických subjektů, to je 21,2 % počtu ekonomických subjektů královéhradeckého kraje. Fyzické osoby byly zastoupeny 80,3 % a právnické osoby 19,7 %. Podniky, které se zabývají velkoobchodem, maloobchode, servisem motorových vozidel činili 19,8 %, podniky zpracovatelského průmyslu 12,2 %, 14,2 % stavební podniky, 8,5 % podniky v oblasti

ubytování a stravování a 6,9 % zemědělské podniky. (Charakteristika okresu Trutnov, czso.cz, 2023)

Obrázek 5 - Vývoj průměrné hrubé mzdy v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Český statistický úřad

Vývoj průměrné hrubé mzdy v Královéhradeckém kraji od začátku roku 2018 až po 2. čtvrtletí roku 2023. Křivka dosáhla nejvyššího bodu, tedy nejvyššího růstu průměrné hrubé mzdy v 2. čtvrtletí roku 2021 viz obrázek č. 5.

5 Terénní šetření

Tato diplomová práce obsahuje kvalitativní i kvantitativní výzkum. Díky nim, čtenář pochopí hypotézy a odpoví si na otázky. Přesto, že oba typy výzkumů jsou odlišné a pracují s obdobnými informacemi, jejich sloučení je snáze pochopitelné. Obecně výzkum znamená, že se jedná o proces, který zkoumá nové poznatky, odpovídá na nové otázky a potvrzuje či vyvrací hypotézy. (Hendl, 2016)

5.1 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum používá metodu tzv. dedukci, která testuje hypotézy a vychází z obecného problému. Hypotézy hledají souvislosti mezi proměnnými a určují, zda jsou pravdivé, či tvrzení vyvrací. Poté následuje sběr dat. Pokud se projeví souvislost mezi sběrnými daty a předpokladu dat z hypotéz, poté je hypotéza pravdivá, jinak se hypotéza vyvrátí. (Disman, 2002, str. 120)

V rámci kvantitativního výzkumu bylo provedeno dotazníkové šetření mezi trvale žijícími obyvateli lázeňského mikroregionu, návštěvníky a rekreanty. Dotazník byl sestaven dle osobní a místní znalosti prostředí.

5.1.1 Metodologie kvantitativního výzkumu

Obecně metodologie řeší systematizaci, posuzování a návrhy možností a strategií, které jsou využity v metodách výzkumu. Dělí se na obecnou a speciální metodologii. Obecná metodologie se věnuje vědě a vědeckým výzkumům. Speciální metodologie používá specifických metod v určité nejen vědní disciplíně. V této diplomové práci je kvantitativní výzkum řešen dotazníkovým šetřením. (Hendl, 2016)

Metoda kvantitativního výzkumu je často používanou metodou ve výzkumu. Jedná se o tradiční a snáze pochopitelnou metodou, ze které vycházejí upotřebitelné výsledky. Obecně se zaměřuje na to, jak jednotlivci či skupiny nahlízejí a vnímají dění kolem sebe, případně jak chápou řešený problém. Tento problém je interpretován do hypotéz, které mezi sebou hledají souvislosti. (Disman, str. 120, 2002)

5.1.2 Postup dle Dismana (2002, str. 120)

Formulace teoretického nebo praktického sociálního problému je cílem této části, která je zaměřena na cítění a vnímání zážitkového cestovního ruchu návštěvníků v lázeňském mikroregionu. Pro toto šetření bude použita dotazníková metoda výzkumu. Tato metoda je přístupná většině respondentů, kdy dochází k rozhovorům tzv. „tváří v tvář“.

Teoretická hypotéza byla sestavena v obecné rovině, kdy se od respondentů bude snažit zjistit, jak vnímají dostupnost zážitkového cestovního ruchu v lázeňském mikroregionu, a zda budou naplněny potřeby respondentů.

Pracovní hypotézy byly určeny dle závislosti mezi jednotlivými znaky:

- Pohlaví respondentů lázeňského mikroregionu má vliv na vyhledávání zážitkového cestovního ruchu.
- Věk respondentů lázeňského mikroregionu má vliv na vyhledávání zážitkového cestovního ruchu.
- Finanční nároky respondentů dané lokality při zážitkovém cestovním ruchu.

Rozhodnutí o populaci a vzorku budou tvořit respondenti z řad návštěvníků lázeňského města Lázně Bělohrad, přilehlého informačního centra města a okolních obcí, obyvatelé městysu Pecka a jeho spádových vesnic, obyvatelé okresního města Trutnov a jeho blízkého okolí. Pro respondenty bude připraven dotazník s uzavřenými otázkami a jednou otevřenou otázkou. Všem respondentům byly kladeny totožné otázky v dotazníkovém šetření.

Cílem pilotní studie bylo zjistit, zda jsou informace reálné a pravdivé v okruhu obyvatel. Studie probíhala před dotazníkovým šetřením v úzké skupině respondentů formou rozhovorů tzv. „face to face“, aby autorka práce dokázala odlišit jednotlivé aspekty respondentů jako jsou pohlaví, věk a důvod návštěvy lokality.

Technikou pro sběr dat bude využit dotazník pro respondenty. Tato práce obsahuje jeden dotazník, který je psaný v českém jazyce. Otázky, na které se dotazovatelka bude ptát respondentů, byly pro všechny respondenty stejné v okrese Jičín i okrese Trutnov, odpovědi budou ihned zaznamenány. Konstrukce otázek byla navržena tak, aby na ně bylo snadné

odpovídat, měly upotřebitelnou hodnotu pro výzkum a pro autorku práce měly srozumitelný celkový přehled.

Konstrukce nástrojů pro sběr dat bude dotazník pro respondenty, který bude obsahovat celkem deset otázek, které byly sestaveny tak, aby přinesly vypovídající informace, které byly potřebné k dalším úkonům. Dotazník bude tvořen uzavřenými otázkami, u kterých bude možný výběr z několika odpovědí a jedna otevřená otázka, kde respondentům nebude nabídnuta žádná možnost výběru z odpovědí, proto se budou sami vyjadřovali. Právě tato jedna otázka bude směřována na výběr nejoblíbenějšího místa lázeňského mikroregionu. Obsah otázek bude formulován tak, aby na ně byla jasná a srozumitelná odpověď.

Předvýzkum byl interpretován v úzké skupině respondentů různých věkových skupin formou rozhovorů tzv. „face to face“. Cílem předvýzkumu bylo zjistit, zda otázky, které byly vytvořeny pro respondenty k dotazníkovému šetření jsou srozumitelné a pochopitelné pro všechny věkové kategorie. V předvýzkumu nastaly chyby, které byly záhy odstraněny, napraveny a poté byl vytvořen nový dotazník. Z řad několika respondentů došlo k zamyšlení nad daným tématem, kdy uvedli, že nad danou problematikou nikdy tolik nepřemýšleli. Tato tvrzení byla pro autorku práce inspirující.

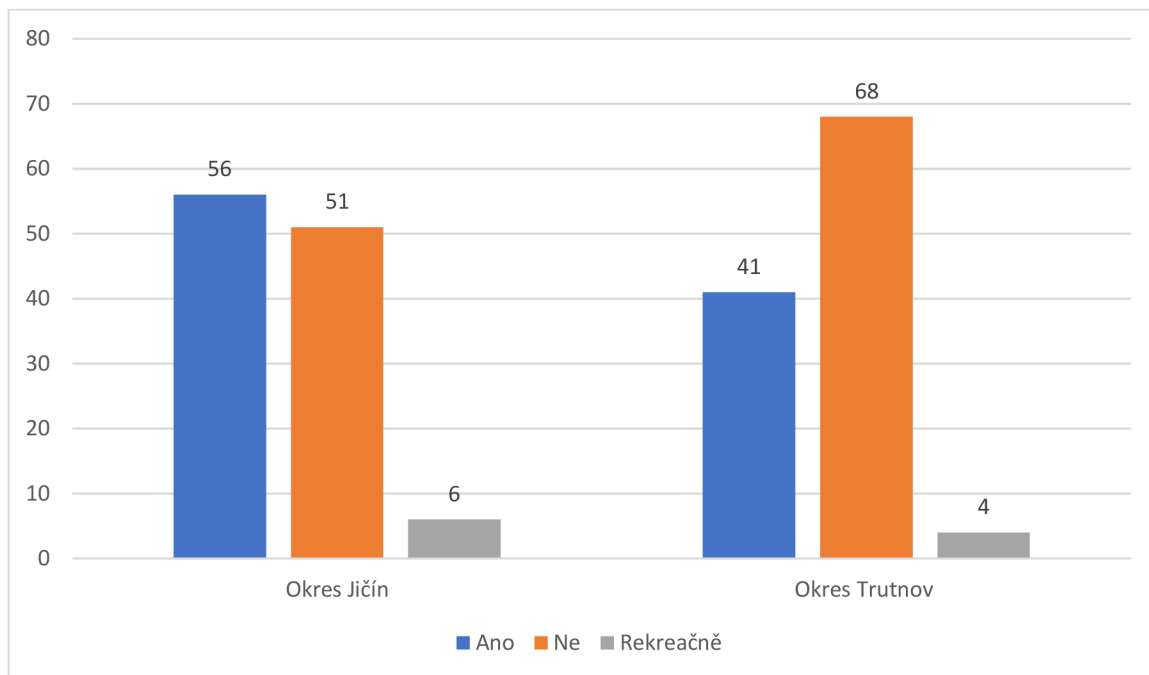
Sběr dat pro dotazníkové šetření probíhal v měsících od června roku 2023 do října roku 2023 ústní formou. Cílovou skupinou respondentů byli obyvatelé obcí lázeňského mikroregionu, ale i těch, kteří tuto oblast pouze navštěvují. Před samotným dotazováním bylo důležité požádat respondenty o chvíli jejich času, představení se, důvodu tohoto šetření a zda jsou ochotni se podrobit dotazníkovému šetření. Ne každý z respondentů měl pochopení a chtěl se vyjadřovat. Během dotazování se autorka práce setkala s arogantním, povrchním, sobeckým a jinak nepříjemným vyjadřováním z řad respondentů.

Respondenti odpovídali na jeden dotazník, ze kterého bude vytvořena analýza dat. Otázky byly pokládány ústně a hned zaznamenány na záznamové zařízení nebo vepsány pod otázky. V uvedených tabulkách a grafech vlastního zpracování jsou zaznamenány výsledky analýzy, které jsou odůvodněny a komentovány.

Data, která byla získána pomocí dotazníkového šetření byla interpretována na výsledky. Na základě získaných dat byly potvrzeny či vyvráceny hypotézy.

Otázka č. 1: Bydlíte v členské obci lázeňského mikroregionu?

Graf 1 - Jste obyvatelem obce z lázeňského mikroregionu?

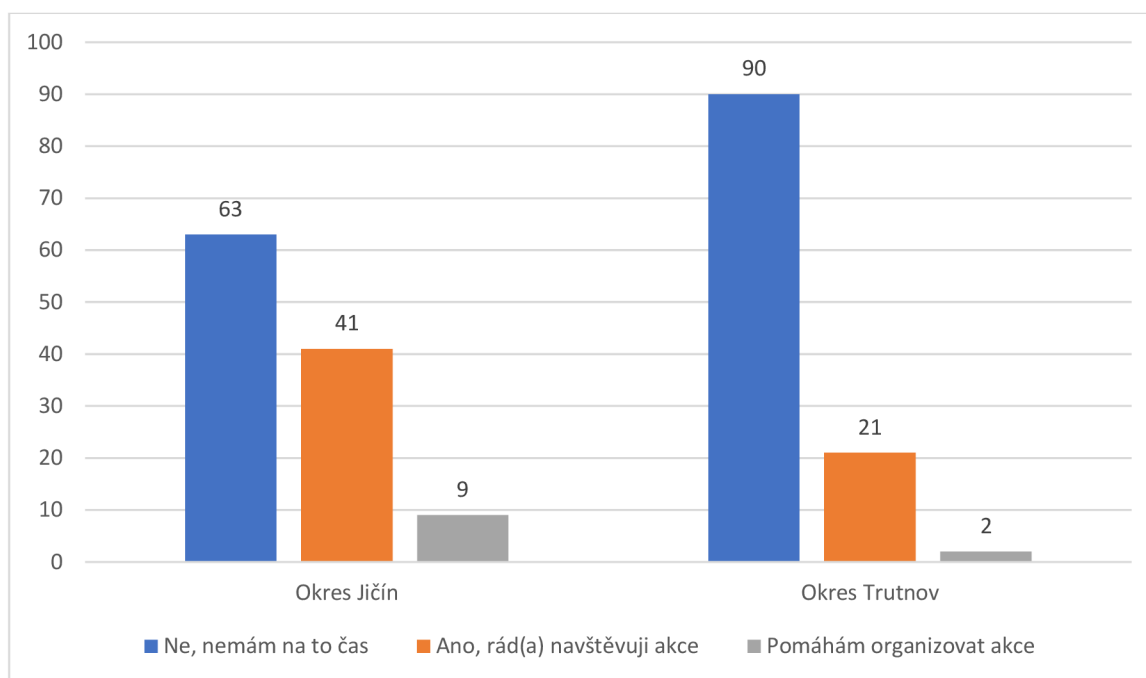
Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

První otázka na respondenty v obou okresech se dotazovala, zda bydlí v členské obci lázeňského mikroregionu. Z valné většiny dotazovaní věděli, zda jejich obec je či není členskou obcí lázeňského mikroregionu. Z celkem 113 tázaných respondentů v okrese Jičín odpovědělo 56 respondentů (49,58 %), že jsou trvale bydlícími obyvateli, 51 respondentů (45,12 %) nemá bydliště v členské obci, tudíž se jednalo o turisty a 6 respondentů (5,3 %) odpovědělo, že v členské obci mají chalupu nebo chatu, kam většinou jezdí na letní rekreaci či tam tráví vánoční svátky.

Ze stejného počtu tázaných v okrese Trutnov odpovědělo 41 respondentů (36,28 %), že jsou obyvateli členské obce, 68 respondentů (60,18 %) není obyvatelem členské obce a 4 respondenti (3,54 %) mají v členské obci obydlí k rekreaci, kde nejčastěji tráví čas letních dovolených.

Otázka č. 2: Angažujete se v dění v lázeňském mikroregionu?

Graf 2 - Návštěvnost a organizace akcí v lázeňském mikroregionu.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

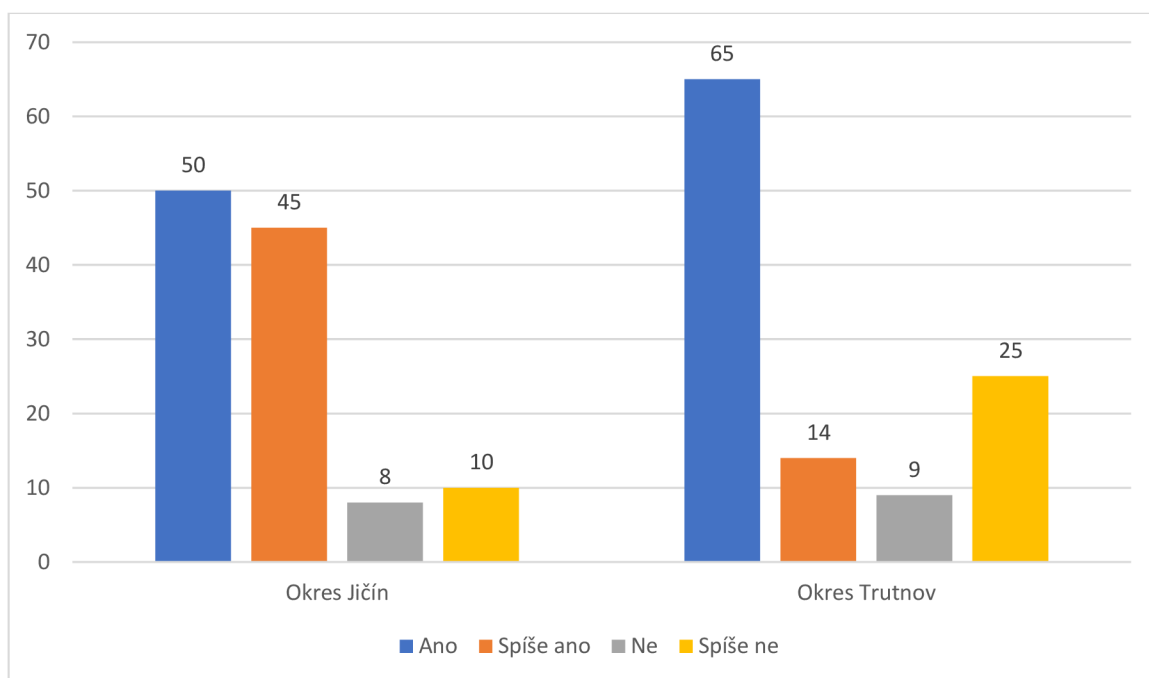
Druhou otázkou výzkumu pro respondenty bylo, zda navštěvují akce nebo pomáhají s jejich organizací, které se konají v lázeňském mikroregionu. Je nutné dodat, že dnešní moderní, hektická a uspěchaná doba má za následek, že občané tráví hodně času v zaměstnání, a proto nemají tolik času, byť by chtěli dobrovolně a bez úplaty pomáhat s organizací kulturního dění ve své obci. V okrese Jičín se vyjádřilo 63 respondentů (55,75 %), že na návštěvy a organizace akcí nemají čas nebo z osobních důvodů nenavštěvují akce, 41 respondentů (36,28 %) rádo navštěvuje kulturní a společenské akce a 9 respondentů (7,97 %) odpovědělo, že pomáhá organizovat akce na úkor toho, že nemají čas si akci užít. V tomto případě se jednalo o členy sboru dobrovolných hasičů a členy místní tělovýchovy.

V okrese Trutnov jasně dominuje odpověď, že respondenti na navštěvování akcí nemají čas, takto odpovědělo 90 respondentů (79,65 %), 21 respondentů (18,58 %) se vyjádřilo, že rádo navštěvuje akce a 2 respondenti (1,77 %) odpověděli, že dobrovolně ve svém volném čase pomáhají organizovat kulturní, společenské a sportovní akce ve své členské obci, i v tomto případě se jednalo o členy sboru dobrovolných hasičů.

Otázka č. 3: Myslíte si, že jsou v lázeňském mikroregionu zajímavá a atraktivní místa?

Graf 3 - Jsou v lázeňském mikroregionu atraktivní místa?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

U otázky č. 3 měli respondenti čtyři možnosti odpovědí, kdy měli vybrat pouze jednu. Otázka se ptala na to, zda si respondenti myslí nebo se domnívají, že jsou v lázeňském mikroregionu zajímavá a atraktivní místa, která stojí za návštěvu. Respondenti v obou okresech jsou více přesvědčeni, že ano. Konkrétně v okrese Jičín si 50 respondentů (44,25 %) myslí, že ano, 45 respondentů (39,82 %) se přiklání k odpovědi ano, ale nebyli si natolik jistí, 8 respondentů (7,08 %) odpovědělo jednoznačně ne, lázeňský mikroregion nemá žádná místa, která by je lákala na návštěvu. Posledních 10 respondentů (8,85 %) odpovědělo, spíše ne, a odůvodnili to tím, že zatím nenašli žádné jím atraktivní místo.

V okrese Trutnov se k odpovědi „ano“ vyjádřilo 65 respondentů (57,52 %), k druhé možnosti „spíše ano“ odpovědělo 14 respondentů (12,39 %), 9 respondentů (7,96 %) odpovědělo, že je v lázeňském mikroregionu neláká žádné místo, raději prý navštěvují jiné regiony nebo zahraničí a 25 respondentů (22,13 %) bylo nerozhodných, kdy uvedli odpověď „spíše ne“.

Otázka č. 4: Jaké místo v lázeňském mikroregionu máte nejraději?

Tabulka 1 - Turistické cíle okresu Jičín

Okres Jičín – turistické cíle	Počet	Procenta
Městys Pecka	28	24,78 %
Lázně Bělohrad	27	23,89 %
Hrad Pecka	18	15,93 %
Koupaliště a kemp Pecka	18	15,93 %
Kostel sv. Petra a Pavla – Byšičky	12	10,62 %
Suchardův dům v Nové Pace	2	1,77 %
Klenotnice Nová Paka	3	2,66 %
Zřícenina hradu Kumburk	5	4,42 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondentům v okrese Jičín bylo nabídnuto osm nejvíce vyhledávaných turistických míst, která autorka vybrala po konzultaci s úzkou skupinou lidí v jejím okolí. Tázaný respondent si měl vybrat pouze jednu z nabízených možností. Tabulka je seřazena od nejoblíbenějšího místa po méně atraktivní místa. Na prvních dvou pozicích je městys Pecka a město Lázně Bělohrad, takováto četnost může být dána tím, že právě v těchto dvou lokalitách byla prováděna velká část výzkumu. Zbýlých šest míst dle oblíbenosti je zaznamenáno v tabulce č. 1.

Tabulka 2 - Turistické cíle okresu Trutnov

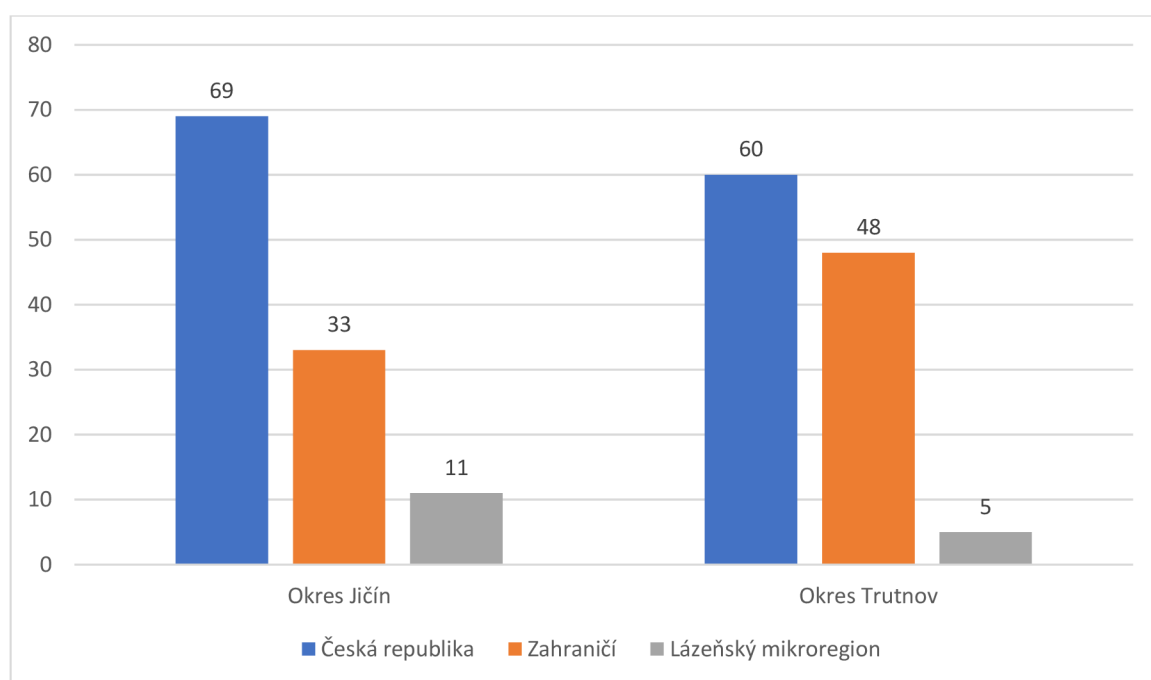
Okres Trutnov – turistické cíle	Počet	Procenta
Vodní nádrž Les Království	25	22,12 %
Stachelberg, dělostřelecká tvrz	24	21,24 %
Naučná stezka Opevnění Trutnovsko	19	16,81 %
Památník generála Ludvíka Gablenze	12	10,62 %
Muzeum bratří Čapků	11	9,73 %
Větrný mlýn Borovnice	9	7,97 %
Modré kameny	7	6,19 %
Zřícenina hradu Břecštejn	6	5,32 %

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Stejně jako respondentům v okrese Jičín, tak i v okrese Trutnov bylo respondentům nabídnuto osm možností, ze kterých si měli vybrat jednu lokalitu. Výběr z výše uvedených osmi turistických cílů bylo konzultováno s úzkou skupinou respondentů v okrese Jičín. I tato tabulka je seřazena od nejoblíbenějšího místa, kde dominuje vodní nádrž Les Království a následuje jí dělostřelecká tvrz Stachelberg. Zbýlých šest turistických cílů v okrese Trutnov je seřazeno podle oblíbenosti v tabulce č. 2.

Otázka č. 5: Jakou oblast preferujete při výběru zážitkového cestovního ruchu?

Graf 4 - Výběr zážitkové destinace.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

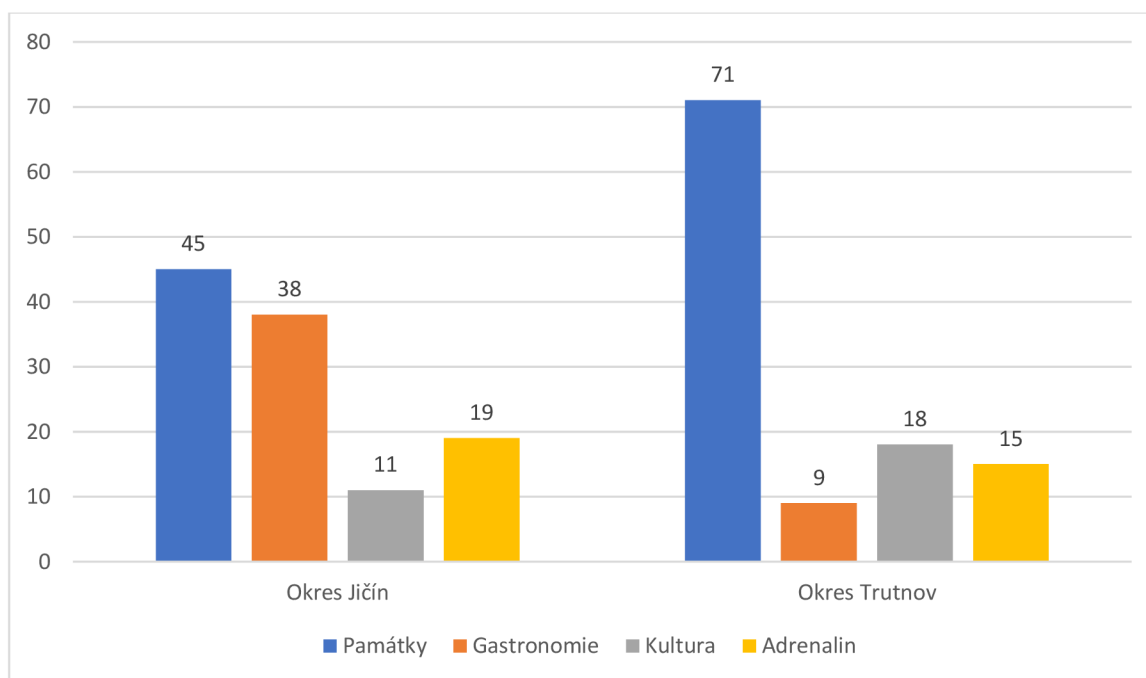
Výběr zážitkového cestovního ruchu z pohledu tázaných respondentů byl v obou okresech jednoznačný, označili Českou republiku, která byla jedna ze tří možností na výběr. Jednoznačná většina v obou okresech je dána i tím, že v době covidové pandemie, která postihla celý svět a začala v roce 2019, bylo cestování do zahraničí omezené a lidé vyhledávali dovolené v tuzemsku, to přetrvalo i do dalších let. Dále respondenti mohli vybírat z jakéhokoli zahraničí a třetí možnost odpovědi byl pouze lázeňský mikroregion. Samotná možnost výběru odpovědi lázeňského mikroregionu byla směřována na seniory, kteří navštěvují lázeňské město Lázně Běláhrad. Proto není překvapením, že se našli ti

respondenti, kteří jednoznačně označili tuto možnost. Respondenti v okrese Jičín vybrali 69krát (61,06 %) oblast celé České republiky, 33 respondentů (29,2 %) volilo zahraničí a 11 respondentů (9,74 %), v tomto případě seniorů, kteří využívali lázeňské procedury zvolilo lázeňský mikroregion.

V okrese Trutnov respondenti vybrali možnost České republiky v 60 případech (53,1 %), možnost odpovědi zahraničí odpovědělo 48 respondentů (42,48 %) a 5 respondentů (4,42 %) odpovědělo lázeňský mikroregion, i v tomto případě se jednalo o seniory, kteří využívají léčebné a rehabilitační procedury ve slatinných lázní Lázně Bělohrad.

Otázka č. 6: Jaký typ zážitku vyhledáváte nejčastěji?

Graf 5 - Jaký typ zážitku preferujete?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

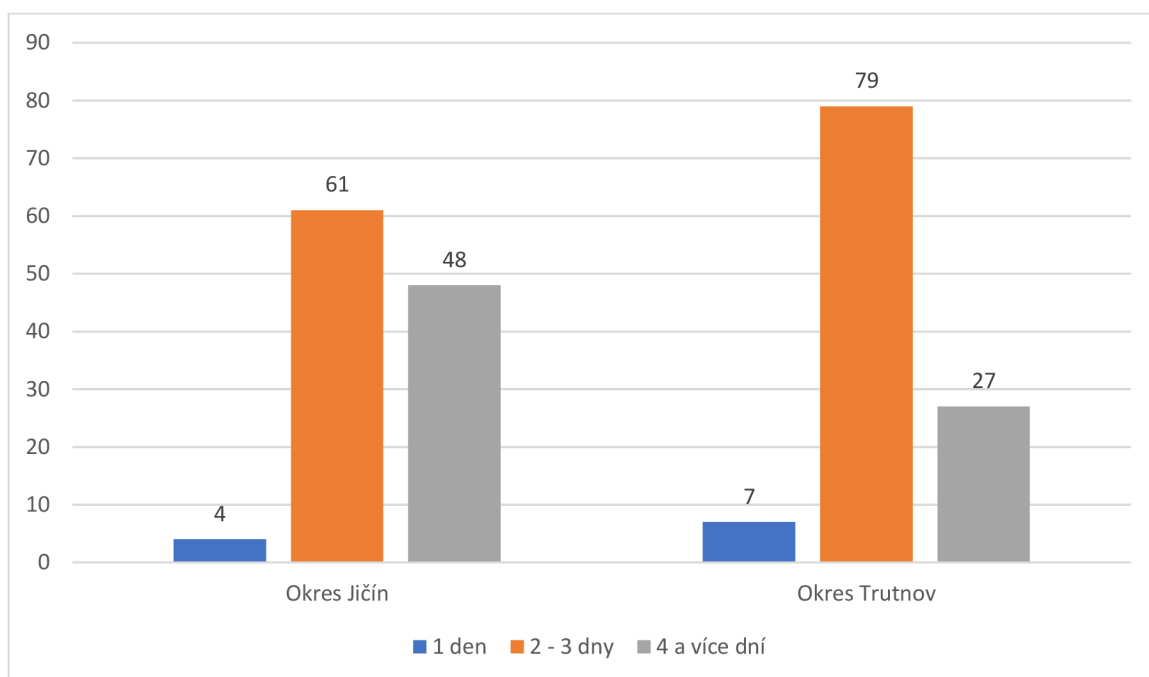
Nejzajímavější a pro mladší věkové generace nejlepší otázka z celého výzkumu byla číslo 6. Typ zážitku, který preferují, respektive jaký zážitek je pro ně nejlákavější. To, co si představí pod pojmem zážitek v cestovním ruchu. Respondenti měli na výběr čtyři možnosti – památky a historická místa, zážitková gastronomie, kulturní dění a adrenalin. Za okres Jičín odpovědělo celkem 45 respondentů (39,82 %) tak, že vyhledávají hlavně památky a historická místa v dané lokalitě, 38 respondentů (33,63 %) zvolilo možnost zážitkové

gastronomie, 11 respondentů (9,73 %) má zážitek spojený s kulturou a 19 respondentů (16,82 %) vyhledává adrenalinové zážitky.

Okres Trutnov má velké zastoupení v památkách, to může být dáno i tím, že se v dané oblasti nacházejí bývalá opevnění a další objekty spojené s válkou. Možná i proto 71 respondentů (62,83 %) odpovědělo, že je nevíce lákají památky, 9 respondentů (7,96 %) preferuje zážitkovou gastronomii, 18 respondentů (15,94 %) vyhledává kulturní dění a společenské akce a 15 respondentů (13,27 %) cíleně vyhledává extrémní sport a adrenalin.

Otázka č. 7: Jaká je podle vás optimální délka pobytu v případě zážitkového zájezdu?

Graf 6 - Optimální délka zážitkového pobytu.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

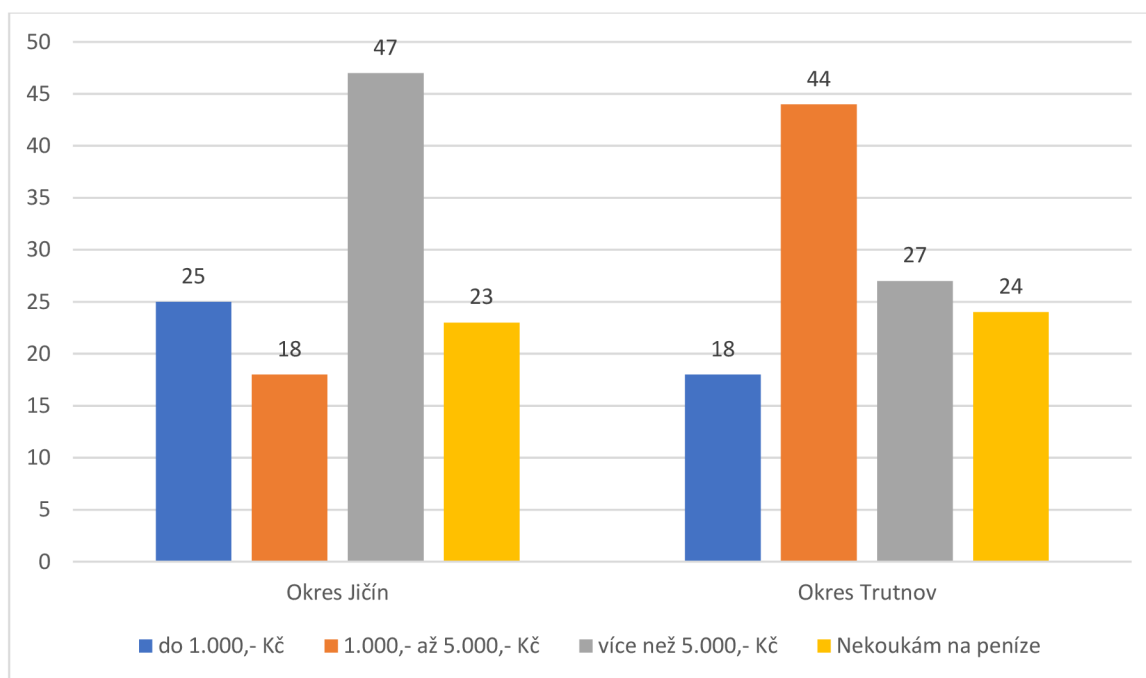
Optimální délku pobytu nebo cestování každý respondent vnímá jinak. Někdo je limitovaný zaměstnáním, někdo rodinnými problémy, někdo sociálními problémy. Všechny tyto okolnosti mají společnou věc a tou jsou finance. Ne každý si může dovolit jet na 14 dní do zahraničí například do exotiky, proto je vděčný, když může jet na prodloužený víkend někde na chalupu nebo i na jednodenní výlet s rodinou. Výsledky této otázky, jsou hodně ovlivněny cenou, kterou respondenti investují do cestování, to je ale tématem jiné otázky. V této otázce se řeší optimální délka dovolené s přihlédnutím na osobní aspekty respondentů. V okrese Jičín 4 respondenti (3,54 %) odpověděli, že preferují jednodenní

výlety, 61 respondentů (53,98 %) uvedlo, že si rádo užijí prodloužený víkend, tedy 2-3 dny, a 48 respondentů (42,48 %) pojalo tuto otázku jako jedinou možnost dovolené, u které vybrali možnost 4 a více dní, protože jezdí na týdenní až čtrnáctidenní turnusy dovolených.

Okres Trutnov má blíže hranice, proto ve výsledcích dominuje odpověď 2-3 dny, tuto odpověď uvedlo 79 respondentů (69,91 %), protože si rádi užijí odpočinek za hranicemi, kde stráví více než jeden den, možnost výletu nebo cestování během jednoho dne vybralo 7 respondentů (6,2 %), možnost odpovědi čtyř a více dní si vybralo 27 respondentů (23,89 %) se stejným důvodem jako respondenti v okrese Jičín.

Otázka č. 8: Kolik peněz jste ochotní zaplatit za zážitek?

Graf 7 - Výše ceny za zážitek.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

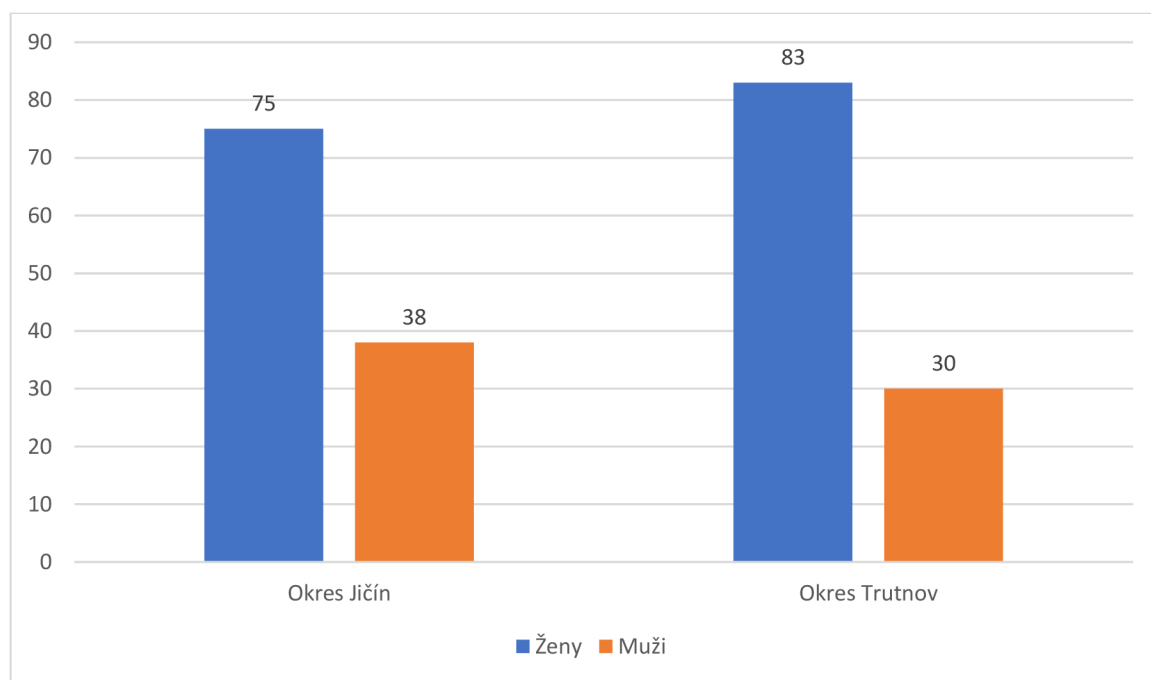
Tato otázka je jednou z nejdůležitějších. Nejenom v dnešní moderní době, ale i v minulých letech se skoro vše odvíjelo od financí. Jednoduše ten, kdo je měl, si toho mohl dovolit více než ten, kterých jich tolik neměl nebo neměl žádné. Ve většině případů, když člověk přemýšlí nad cestováním nebo nějakou rekreací, musí počítat s vyššími výdaji nad těmi běžnými. Odpovědi na tuto otázku se týkala vždy za jednu osobu, ne skupiny lidí či rodiny. Samozřejmostí je souvislost mezi zážitkem a cenou za něj. Respondenti v okrese Jičín odpověděli v 25 případech (22,12 %), že jsou ochotní dát za zážitek do 1.000,- Kč, 18

respondentů (15,93 %) je ochotno investovat do zážitku 1.000,- Kč až 5.000,- Kč, 47 respondentů (41,6 %) odpovědělo, že rádi zaplatí více než 5.000,- Kč, ale ve většině případů záleží na typu zážitku, 23 respondentů (20,35 %) se vyjádřilo, že nehledí na finance, přednější pro ně je zážitek proto za něj zaplatí prakticky cokoliv.

Respondenti v okrese Trutnov v 18 případech (15,93 %) jsou ochotni zaplatit za zážitek maximálně 1.000,- Kč, pro 44 respondentů (38,94 %) není problém zaplatit za zážitek v rozmezí od 1.000,- Kč do 5.000,- Kč, 27 respondentů (23,89 %) si za skvěle prožitý zážitek rádo zaplatí více než 5.000,- Kč a podobně jako v okrese Jičín, dohromady 24 respondentů (21,24 %) nekouká na výši ceny za zážitek, přednější je užít si jej a nikdy na něj nezapomenout.

Otázka č. 9: Jaké jste pohlaví?

Graf 8 - Jaké jste pohlaví?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Autorka práce neupřednostňovala žádné pohlaví, ale z výsledků v obou okresech je jasně viditelné, že sdílnější byly ženy než muži. V moderní době už neexistují jen dvě pohlaví, tedy žena a muž, proto autorka přidala i třetí možnost „ono“, kterou ale nikdo neuvedl. V okrese Jičín byly ženy zastoupeny 75 respondentkami (66,37 %), 38 muži (33,63 %) a třetí možnost pohlaví nikdo neuvedl.

V okrese Trutnov se výzkumu zúčastnilo ještě více žen než v okrese Jičín. Ženy byly zastoupeny 83 respondentkami (73,45 %) a muži 30 respondenty (26,55 %). Třetí možnost pohlaví se v okrese Trutnov nevyskytla.

Tabulka 3 - Počet pohlaví v okresech

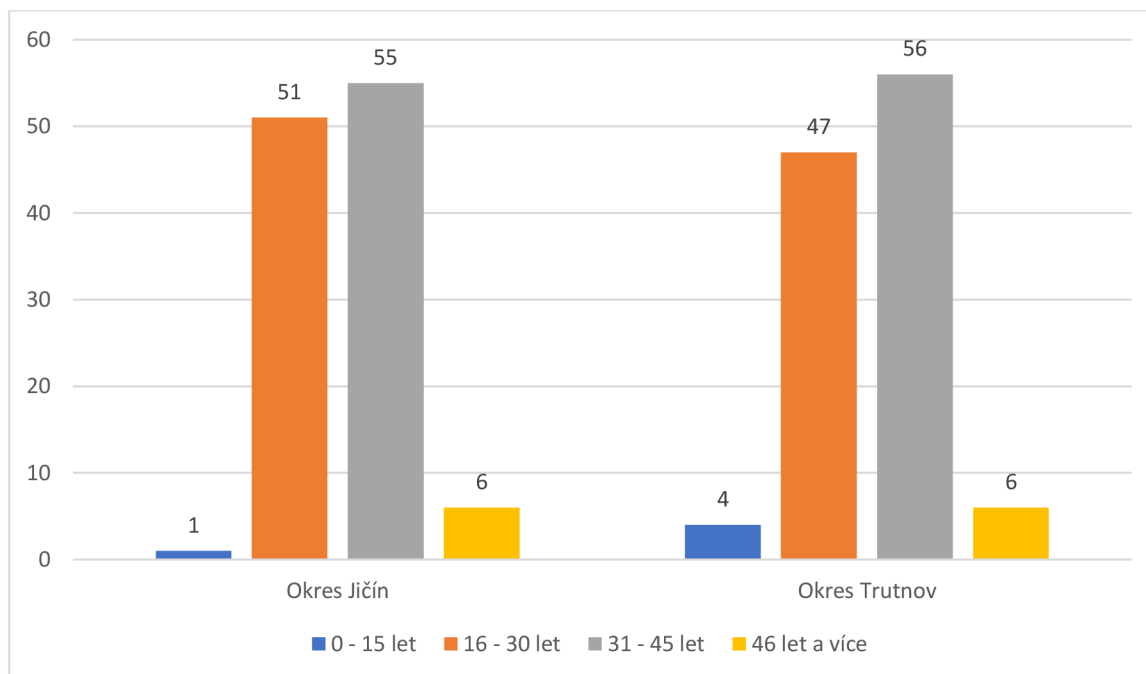
	Okres Jičín	Okres Trutnov	Počet pohlaví
Ženy	75	83	158
Muži	38	30	68
	113	113	226

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Tabulka č. 3 ukazuje celkový počet tázaných žen a mužů v jednotlivých okresech, zda jsou lepšími organizátory. Tabulka byla zpracována pro lepší přehlednost.

Otázka č. 10: Kolik je vám let?

Graf 9 - Věk respondentů.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Dle výše uvedeného grafu je zřejmé, že v obou okresech se výzkumu zúčastnily dvě věkové kategorie respondentů, které jsou zastoupeny v největší četnosti. Věková kategorie 16–30 let je ve většině zastoupena studenty, kteří měli vlídné pochopení pro výzkum na vysoké škole. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou respondentů v obou okresech je 31–45 let. Věková skupina 0–15 let je zastoupena potomky, kteří se chtěli zúčastnit průzkumu, protože prvotně byli dotazováni jejich rodiče, kteří jsou vedeni ve věkové skupině 31–45 let. Okres Jičín je ve věkové skupině 0–15 let zastoupen jedním respondentem (0,9 %), věková skupina 16–30 let je zastoupena 51 respondenty (45,13 %), 55 respondentů (48,67 %) odpovídalo ve věkové skupině 31–45 let a ve věkové skupině 46 let a více se výzkumu zúčastnilo 6 respondentů (5,3 %).

Okres Trutnov byl počtem respondentů ve věkových skupinách podobný. Věkovou skupinu 0–15 let zastupovali 4 respondenti (3,54 %), věkovou skupinu 16–30 let obsadilo 47 respondentů (41,6 %), 56 respondentů (49,55 %) odpovídalo, že jsou věkovou skupinou 31–45 let a věková skupina 46 let a více měla 6 respondentů (5,31 %).

5.1.3 Vyhodnocení a výpočet hypotéz

Metoda, která se zabývá vztahem mezi možnými znaky, bude porovnána vzorcem chí testem nezávislosti, který se používá k výpočtu hypotéz. Hladina významnosti je 5 % tedy 0,05. Totožný vzorec bude použit ve všech hypotézách.

Hypotéza č. 1: Pohlaví ovlivňuje na výběr lokality

Dá se předpokládat, že 40 % žen jsou lepšími organizátorky. Mají více času a energie na plánování dovolené a výběru lokality. Dá se předpokládat, že ženy si užijí relaxaci a odpočinek ve Slatinných lázních a v parku Bažantnice v Lázních Běláhrad, zatímco ženy mužům naplánují exkurze a návštěvy v nedalekých pivovarech v Nové Pace, ve Staré Pace a v nedalekých Hořicích. K výpočtu použijeme data z tabulky č. 3 a grafu č. 8.

Sestavení hypotéz:

H0: 40 % žen nejsou lepšími organizátorkami, nezávisí na pohlaví.

H1: 40 % žen jsou lepšími organizátorkami, závisí na pohlaví.

$$\chi^2 = \frac{n \cdot (a \cdot d - b \cdot c)^2}{(a + b) \cdot (a + c) \cdot (b + d) \cdot (c + d)}$$

$$\chi^2 = \frac{226 \cdot (75 \cdot 30 - 83 \cdot 38)^2}{(75 + 83) \cdot (75 + 38) \cdot (83 + 30) \cdot (38 + 30)}$$

$$\chi^2 = 1,346239762$$

Kritická hodnota: $\chi^2_{0,05;1} = 3,841$

Hodnota χ^2 se rovná 1,346239762, která je menší než hodnota $\chi^2_{\alpha} \Rightarrow H_0$ zamítáme, z čehož plyne, že mezi pohlavími neexistuje závislost a 40 % žen jsou lepšími organizátory.

Hypotéza č. 2: Významné lokality souvisejí s výběrem dovolené

Lze předpokládat, že v okrese Jičín je alespoň 40 % atraktivních míst. Je zřejmé, že atraktivita lokality souvisí s výběrem destinace dovolené. Lze předpokládat, že zájemci z řad respondentů budou preferovat lázeňství a s tím spojené relaxační využití času v Lázeňském mikroregionu konkrétně v okrese Jičín. Informace s tím související budou vyhledávat v dostupných materiálech či ve svých komunitách.

Tabulka 4 - Srovnání odpovědí atraktivních míst

	Okres Jičín	Okres Trutnov	Součet
Kladné odpovědi (ano, spíše ano)	95	79	174
Záporné odpovědi (ne, spíše ne)	18	34	52
	113	113	226

Zdroj, vlastní zpracování, 2023

Tabulka č. 4 ukazuje celkový počet tázaných respondentů v jednotlivých okresech. Tabulka byla zpracována pro lepší přehlednost.

Sestavení hypotéz:

H0: 40 % atraktivních míst je v okrese Jičín.

H1: 40 % atraktivních míst není v okrese Jičín.

$$\chi^2 = \frac{n \cdot (a \cdot d - b \cdot c)^2}{(a + b) \cdot (a + c) \cdot (b + d) \cdot (c + d)}$$

$$\chi^2 = \frac{226 \cdot (95 \cdot 34 - 79 \cdot 18)^2}{(95 + 79) \cdot (95 + 18) \cdot (79 + 34) \cdot (18 + 34)}$$

$$\chi^2 = 6,394341291$$

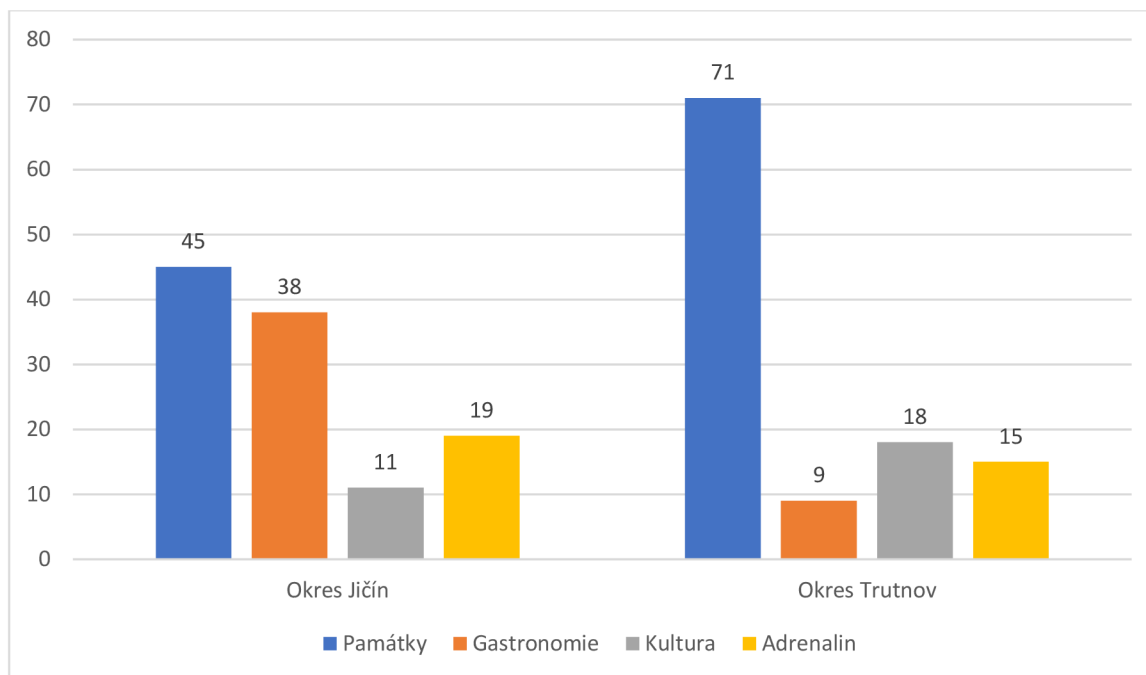
Kritická hodnota: $\chi^2_{0,05;1} = 3,841$

Hodnota χ^2 se rovná 6,394341291, která je větší než hodnota $\chi^2_{\alpha} \Rightarrow H_0$ přijímáme, z čehož plyne, že okres Jičín má více než 40 % atraktivních míst.

Hypotéza č. 3: Typy zážitkové turistiky

U třetí hypotézy vycházíme z předpokladu, že tázaní respondenti vyhledávají různé typy zážitků spojené s cestovním ruchem dle nabízených možností v dané lokalitě. Je největší předpoklad ve vyhledávání kulturních a historických aktivit či památek, poté vyhledávání sportovních, adrenalinových, gastronomických či jiných aktivit.

Nejvíce vyhledávanými typy zážitků v okrese Jičín a okrese Trutnov jsou návštěvy památek a historických míst. Na výsledek této hypotézy odkazuje Graf č. 5. V okrese Jičín jsou památky a historická místa zastoupena 39,82 %, zážitková gastronomie je zastoupena 33,63 %, kulturní dění láká 9,73 % respondentů a 16,82 % láká adrenalinový typ zážitku. V okrese Trutnov dominují památky a historická místa se 62,83 %, zážitková gastronomie láká 7,96 %, kulturní dění zajímá a vyhledává 15,94 % a adrenalinové pokušení si vybírá 13,27 %.

Obrázek 6 - Graf č. 5

Zdroj: vlastní zpracování, 2023, diplomová práce str. 52

5.2 Kvalitativní výzkum

Pro kvalitativní výzkum byla využita metoda hloubkových rozhovorů s aktéry lázeňského mikroregionu. Otázky, na které se autorka ptala, byly pro všechny stejné. Rozhovory probíhaly osobně, v určitý čas, na určitém místě a vždy ve vstřícnosti. Aktéři měli možnost podotknout svůj názor nebo sami uvedli, co jim přišlo důležité zmínit. Hlavním cílem těchto rozhovorů bylo zjistit jaká je aktuální situace v dané lokalitě, co se plánuje a jaké jsou vize do budoucna. Obsahem rozhovorů je i zhodnocení stavu v 2. polovině roku 2023 očima aktérů. Na přání aktérů autorka nebude zveřejňovat jména a příjmení aktérů, ale pouze funkce nebo zařazení, ve kterých pracují nebo jsou zaměstnáni.

5.2.1 Rozhovor se zástupci lázeňského mikroregionu – okres Jičín

Otázka č. 1: Jakou funkci zastáváte?

A1: „Pracuji ve vedoucí pozici lázeňského mikroregionu, kdy mám mimo jiné na starosti organizaci valných hromad a shromáždění.“

A2: „Pracuji jako referentka správního odboru a na odboru cestovního ruchu v lázeňském městě.“

Otázka č. 2: Jak často se scházíte a řešíte problematiku Lázeňského mikroregionu?

A1: „Neformálně se scházíme 2x do roka, valná hromada je svolávána 3x do kalendářního roka a 6x se sejde správní rada. Když jsou důležité záležitosti k řešení, je nutné se sejít častěji a nečekat na termín oficiálního setkání.“

A2: „Nejsem ve vedoucí funkci lázeňského mikroregionu, proto se účastním jen setkáních „kde mě chtějí“.“

Otázka č. 3: Jak hodnotíte současný stav lázeňského mikroregionu?

A1: „V současné době hodnotím Lázeňský mikroregion v kladných číslech. Podařilo se nám realizovat několik projektů pro občany.“

A2: „K dnešnímu dni jej hodnotím jako „zatím dostačující“. Chybí nám tu například cyklostezky pro aktivní občany a návštěvníky. Víím, že za vším stojí peníze, proto pro současný stav mám pochopení.“

Otázka č. 4: Myslíte, si že si přijdou „na své“ všechny věkové skupiny?

A1: „Snažíme se, aby v naší obci si to „své“ našel každý. Před pandemií COVID 19 jsme organizovali zájezdy pro seniory. Pro děti školou povinné se také organizovali výlety do Polska.“

A2: „Myslím si, že Lázeňský mikroregion toho pro mladé moc nabízí. Na své si přijdou spíše senioři.“

Otázka č. 5: Jak vy sama/sám hodnotíte atraktivitu lázeňského mikroregionu?

A1: „Kousek od nás se nachází hrad Pecka, který je také nazývaný jako „Perla Podkrkonoší“ a známý kemp, který nabízí spousta sportovního využití. Novinkou je paintball, proto si myslím, že to tu máme atraktivní.“

A2: „Myslím si, že pro mladé toho tu moc není. Více si na své přijdou staří lidé.“

Otázka č. 6: Co považujete za největší přínos pro turisty v oblasti zážitkové turistiky ve vašem městě nebo obci?

A1: „Zmínila jsem hrad Pecka, tu naši „Perlu Podkrkonoší“, toho navštíví více než 10 000 návštěvníků za rok, samozřejmě koupaliště a kemp a cukrárna „Zlatá Pecka“.“

A2: „Odpočinek ve slatinových lázních v Lázních Bělouhradě a poté park Bažantnice. Dále nedaleký městeček Pecka a jeho celkové nejen sportovní využití.“

Otázka č. 7: Jakou jsou vize a plány do budoucna?

A1: „Chceme pokračovat v nových spolupracích s Polskem, aby naši občané poznávali nové zvyky a tradice. Dále to budou besedy se známými osobnostmi.“

A2: „Chceme rozšířit síť cyklostezek, větší propagaci nejen na sociálních sítích.“

Otázka č. 8: Jaká je vaše nejoblíbenější obec nebo město lázeňského mikroregionu?

A1: „Jednoznačně Pecka. Neměnila bych.“

A2: „Já miluji přírodu a klid, proto Lázně Bělouhrad.“

Otázka č. 9: Může se občan členské obce podílet na kulturním dění?

A1: „Jsme malá vesnice, všichni se známe a rádi si pomáháme. Pokud se někdo chce stát členem spolku nebo sdružení, klidně může. Na vesnicích to takto fungovalo.“

A2: „Za mě určitě ano. Sama jsem se angažovala v jiné obci s organizací dětského dne. Takže si myslím, že pokud někdo chce, tak ho různé spolky a organizace rádi využijí.“

Otázka č. 10: Jsou nyní nějaké projekty nebo plány, na kterých pracujete?

A1: „Rádi bychom pokračovali ve shánění dostatečných finančních prostředků na rekonstrukci a koupě techniky. Spolupráce s Polskem.“

A2: „Projekty, o kterých vím, jsou revitalizace turistických stezek, obnovení identity města a chystají se nové propagační materiály.“

5.2.2 Rozhovor se zástupci lázeňského mikroregionu – okres Trutnov

Otázka č. 1: Jakou funkci zastáváte?

A1: „Jsem starostou členské obce Lázeňského mikroregionu v okrese Trutnov.“

A2: „Jsem zaměstnán ve vyhlášeném kempu v okrese Trutnov, kde pořádáme sportovní a kulturní akce.“

Otázka č. 2: Jak často se scházíte a řešíte problematiku lázeňského mikroregionu?

A1: „Nejsem v radě svazku obcí, proto se účastním jen valných hromad a pokud jsem přizván.“

A2: „Nemusím se účastnit žádných sezení.“

Otázka č. 3: Jak hodnotíte současný stav lázeňského mikroregionu?

A1: „Můj názor je, že Lázeňský mikroregion je v dobré kondici a že má dobrou zastoupení měst a obcí. Nesmíme „zaspat“ a musíme pracovat i nadále.“

A2: „Myslím, že máme, co dohánět. Dle mého názoru potenciál lázeňského mikroregionu a celého Podkrkonoší je nevyužitý. Příkladem nám může být Český ráj.“

Otázka č. 4: Myslíte, si že si přijdou „na své“ všechny věkové skupiny?

A1: „Myslím, že na území celého Lázeňského mikroregionu si na „své“ přijdou všichni.“

A2: „Já jsem zastáncem toho, že každá věková skupina si najde to své a nebudou zklamaní. Větším lákadlem jsou známější oblasti například Fajnpark.“

Otázka č. 5: Jak vy sama/sám hodnotíte atraktivitu lázeňského mikroregionu?

A1: „Hodnotím jí kladně. Považuji za důležité scházení zástupců svazku obcí.“

A2: „Myslím, že by to chtělo lepší spolupráci.“

Otázka č. 6: Co považujete za největší přínos pro turisty v oblasti zážitkové turistiky ve vašem městě nebo obci?

A1: „Naše obec má krátkou dojezdovou vzdálenost do slatinných lázní v městě Lázně Běláhrad nebo do městysu Pecka. Obě tyto oblasti mají své kouzlo.“

A2: „Určitě to bude dobrá dojezdová vzdálenost do nedalekých hor. Poté záleží, jak si turista představuje zážitek. U nás to může být nově zrekonstruovaný větrný mlýn v Borovnici.“

Otázka č. 7: Jaké jsou vize a plány do budoucna?

A1: „Uvítal bych lepší propojení se státem a zavedení tzv. „létajícího úředníka“.“

A2: „Vizí je, že rozšíříme kulturní program. Pokud nebude dělat nic nového, turista se rozhone pro jinou lokalitu.“

Otázka č. 8: Jaká je vaše nejoblíbenější obec nebo město lázeňského mikroregionu?

A1: „Obec Tetín, mám k ní velké citové pouto.“

A2: „Vybral bych si obec Borovnice, která má nový větrný mlýn a rozkvět ji určitě čeká.“

Otázka č. 9: Může se občan členské obce podílet na kulturním dění?

A1: „Ano, takovou možnost má každý občan.“

A2: „Určitě může. Od menších kroužků a divadel, kde není potřeba mnoho financí, až po pořádání koncertů.“

Otázka č. 10: Jsou nyní nějaké projekty nebo plány, na kterých pracujete?

A1: „Pracujeme na jednom projektu sběrného dvora.“

A2: „Pracujeme na novém kulturním programu pro rok 2024.“

Rozhovory byly uskutečněny se čtyřmi zástupci lázeňského mikroregionu. Dva zástupci byli z okresu Jičín a dva z okresu Trutnov. Všichni tazání zástupci měli stejně položené otázky, na které odpovídali. Hlavním tématem rozhovorů byl lázeňský mikroregion a jeho fungování. Aktéři se shodli, že současný stav lázeňského mikroregionu je minimálně dostačující s využitím pro mnohé věkové skupiny s tím, že se pracuje na nových projektech, rekonstrukcích a dalších opravách, aby v budoucích letech rostla návštěvnost. Zástupci obou okresů se snaží pro své spoluobčany a turisty nacházet nová vylepšení ve svých obcích, podnikách nebo veřejných službách. Velkým společným tématem jsou finance. Všichni aktéři se shodli, že finančních prostředků na budování něčeho nového není nikdy dost a jejich získání je složitější.

6 Zhodnocení výsledků a diskuse

Dle Českého statistického úřadu Královéhradecký kraj nepatří k nejnavštěvovanějším krajům. Nejnavštěvovanější kraj je dlouhodobě Praha, poté Jihomoravský kraj a dále Jihočeský kraj. Návštěvnost v Královéhradeckém kraji i tak ve 2. čtvrtletí 2023 vzrostla, ubytovaných turistů přibýlo o 11,2 %. Do ubytovacích zařízení ve stejném časovém rozmezí přijelo 36,1 tisíc hostů a také počet turistů, kteří přenocovali bylo o 9,1 % více. Oproti roku 2022 přibýlo rezidentních hostů, ale také hostů z Německa, Polska a Slovenska (Cestovní ruch, czso.cz, 2023). Z toho vyplývá, že i když není Královéhradecký kraj nejnavštěvovanější, i tak si získává více domácích i zahraničních turistů. Tyto výsledky jsou zapříčiněné tím, že turisté mají v podvědomí nedávnou koronavirovou krizi, která v menší míře stále trvá a lidé vyhledávají spíše tuzemské ubytovací zařízení než ta zahraniční. Výsledky ovlivnil i fakt, že se v dobré jízdní i časové dostupnosti nacházejí pohoří Krkonoše, které nabízejí nejen sportovního využití v letních a zimních měsících. Nejčastějšími navštěvovanými místy v horských oblastech je Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou nebo Janské Lázně. Součástí Krkonoše je nejvyšší česká hora Sněžka s nadmořskou výškou 1.602 metrů, která je lákadlem pro až 10.000 turistů ročně. (Cestovní ruch, czso.cz, 2023)

V kvantitativním šetření bylo dotazováno celkem 113 respondentů na území Královéhradeckého kraje, v okresech Jičín a Trutnov, na předem připravené otázky. Valná většina dotazovaných byly ženy a věděly, že se nacházejí v lázeňském mikroregionu. Z dotazníkového šetření je zřetelné, že v České republice a konkrétně i v lázeňském mikroregionu jsou atraktivní a zajímavá místa, která stojí za návštěvu. Nejvyhledávanějším typem zážitku jsou památky, historická místa a novější formě i temná turistika a nejpříjemnější délka pobytu je pro respondenty 2-3 dny. Co se týče finančních možností tázaných respondentů, tak v okrese Jičín byli respondenti ochotni zaplatit více než 5.000,- Kč a v okrese Trutnov od 1.000,- Kč do 5.000,- Kč. Dle autorů Foreta a Foretové (2001) a Beránka (2016) cestovní ruch ovlivňuje ekonomickou situaci a její vývoj. Za nejvyhledávanější oblasti okresu Jičín respondenti uvedli Městys Pecka a Lázně Běláhoř a jejich okolí. Méně než 10 respondentů uvedlo jako nejlákavější místo zříceninu hradu Kumburk, Klenotnice v Nové Pace a Suchardův dům takéž v Nové Pace. V okrese Trutnov určili respondenti jako nejatraktivnější místa vodní nádrž Les Království a dělostřeleckou tvrz

Stachelberg a méně než 10 dotazovaných respondentů nejatraktivnější místa Větrný mlýn v Borovnici, Modré kameny a zříceninu hradu Břecštejn. Za zmínku stojí i Safari Park Dvůr Králové, který je světově známý nejen odchovem nosorožců bílých, ale celkovou prestiží celé zoologické zahrady. Byť město Dvůr Králové nad Labem není členským městem lázeňského mikroregionu, jeho dojezdová vzdálenost například z městysu Pecka nebo Lázní Bělohradu je zanedbatelná a návštěvníci, kteří navštíví lázeňský mikroregion, navštíví i tuto zoologickou zahradu, která se řadí k nejlepším nejen v celé Evropě.

Kvalitativní šetření s aktéry lázeňského mikroregionu proběhlo formou rozhovorů „face to face“. Bylo zřejmé, že se aktéři snaží ve své obci, ve svém podniku a službách rozvíjet informovanost, shánět finanční prostředky, dělat místa zajímavější, zábavnější, atraktivněji, aby nalákala další davy turistů. Cestovní ruch se pomalu vrací před covidovou pandemií, tedy k roku 2019, který velkou část cestovního ruchu přerušil. Společným tématem, který aktéry tíží, jsou finanční prostředky. Z tázaných aktérů je někdo řeší více a někoho se z jeho pozice netýkají. Víze do budoucna, které aktéři mají jsou rozdílné, někdo bude pracovat na kulturních programech ve větší míře, další by ocenil lepší logistiku a komunikaci se státem a další by se chtěli podílet na zkvalitnění služeb pro občany a návštěvníky například revitalizace prostředí, opravy a rekonstrukce budov a míst využívajících nejen běžných občanů.

7 Závěr

Území lázeňského mikroregionu a celkově Královéhradecký kraj je nádherné místo. Má spousta krásných, atraktivních, historických a jinak zajímavých míst, které stojí za návštěvu. Na své si přijdou horší nadšenci, turisté vyhledávající relax, odpočinek, wellness, nebo jen prostí návštěvníci, kteří se chtějí podívat na kus krásné země. I když Královéhradecký kraj nepatří k nejnavštěvovanějším krajům republiky jeho nárůst cestovatelů a turistů se každým rokem zvyšuje. Cílem této diplomové práce bylo navrhnout možnosti využití zážitkového cestovního ruchu v lázeňském mikroregionu.

Na základě zjištěných odpovědí z kvantitativního výzkumu bylo zjištěno, že okresy Jičín i Trutnov mají zajímavá a atraktivní místa, a že respondenti raději tráví volný čas v České republice než v zahraničí. Nejraději navštěvují památky a historická místa, poté rádi zažijí nevšední gastronomický zážitek, vyhledávají kulturu, sport a někteří i adrenalinové zážitky. V kvalitativní části se odpovědi akterů u některých otázek rozcházel.

Z uvedených odpovědí v kvantitativním i kvalitativním šetření vyplývá, že lázeňský mikroregion je atraktivním místem, ale spíše pro starší věkovou generaci. Mladí nemají tolik možností využití, jako starší spoluobčané. Přece jenom například lázeňské město Lázně Běláhoř se slatinnými lázněmi láká spíše starší generace. Z hloubkových rozhovorů bylo zjištěno, že by se měla zlepšit komunikace se státem nejen ve finančních ohledech, dále informovanost na webových stránkách a sociálních sítích.

Na základě všech zjištěných skutečností v této diplomové práci se nabízí otázka, jak zlepšit nebo zdokonalit dosavadní zážitkový cestovních ruch v lázeňském mikroregionu. Jedna z možností by byla, kdyby podniky a společnosti v lázeňském mikroregionu nabízely výlety či zájezdy do atraktivních míst, které by obsahovaly zážitek, který by si občané vybrali na základě předešlého dotazování či šetření. Tyto výlety či zájezdy by se nabízely v cestovních kancelářích nebo v zařízeních typu lázně, kempy a jiná ubytovací zařízení, kde je větší kumulace lidí. Další variantou, jak nabízet zážitkový cestovní ruch, je větší propagace na sociálních sítích a webových stránkách nejen cestovních kanceláří.

Autorka práce může závěr shrnout tak, že lázeňský mikroregion má velký potenciál a ročně láká tisíce návštěvníků. Z vlastní zkušenosti ví, že propagace je velice důležitá, a pokud dnes není něco na internetu a na sociálních sítích, jako by nebylo. Za tím vším stojí úsilí mnoha lidí jak ve vedoucích funkcích, ale i těch, kteří vykonávají danou práci a jsou v kontaktu s turisty. Pokud se mikroregion bude nadále rozvíjet a inovovat, turisté jej budou dále více vyhledávat.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Knižní zdroje

BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

BERBEL-PINEDA, Juan et al. Gastronomic experience ad a factor of motivation in the tourist movements. *Internaional Journal of Gastronomy and Food Science*. 2019. Volume 18. ISSN 1878-450 X

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0139-7.

FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada, 2001. Manažer. ISBN 80-247-0207-X.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-716-8948-3.

INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch: (základy)*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.

KIRCHNER, Jiří. *Psychologie prožitku a dobrodružství: pro pedagogiku a psychoterapii*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2562-5.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

LOCHMANNOVÁ, Alena. *Cestovní ruch*. Prostějov: Computer Media, 2015. ISBN 978-80-7402-216-6.

MOUREK, David. *Cestovní ruch a životní prostředí*. Sborník. Praha: Univerzita Karlova – Centrum pro otázky životního prostředí, 2002.

PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-329-1.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003. ISBN 80-732-9023-5.

VYSTOUPIL, Jiří. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4167-6.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (výchozí diskuse regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

8.2 Internetové zdroje

Městské muzeum Nová Paka: Největší zkamenělý strom [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://muzeum.cz/muzeum/nejvetsi-zkamenely-strom/>

Lázeňský mikroregion [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=94992>

Dobrovolné svazky obcí (DSO) [online]. [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/krajsky-urad/vnitri-sprava/dobrovolne-svazky-obci--94208/>

Charakteristika okresu Jičín [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_jicin

Charakteristika okresu Trutnov [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_trutnov

Dark tourism přitahuje davy návštěvníků [online]. [cit. 2023-08-06]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/rady/dark-tourism-pritahuje-davy-navstevniku/detail>

ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka. *Dark tourism (Temná turistika)*. Online. S. 2. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20091229044424/http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/21_07_08_dark_tourism.pdf. [cit. 2023-09-26].

PERNICE, Davide. *Fakta a čísla o Evropské unii: Cestovní ruch*. Online. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/126/tourism>. [cit. 2023-10-15].

8.3 Seznam použitých zkratk

JC – Jičín

TU – Trutnov

UNWTO – World Tourism Organization a UN Specialized Agency

DSO – dobrovolný svazek obcí

9 Přílohy

9.1 Dotazník

Dotazník k diplomové práci

Vážení spoluobčané,

jsem studentkou posledního ročníku navazujícího magisterského studia oboru Veřejná správa a regionální rozvoj na České zemědělské univerzitě Praha. Obracím se na vás s prosbou o vyplnění mého dotazníku, který poslouží k zjištění informací o lázeňském mikroregionu v široké veřejnosti. Dotazník je anonymní a použit jako podklad k mé diplomové práci na téma „Zážitkový cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje“.

Prosím, na otázky odpovídejte pravdivě a co nejpřesněji. Výběr možností kroužkujte. V případě dotazů mě můžete kontaktovat na studentský e-mail: xpamv049@studenti.czu.cz nebo soukromý e-mail: misa.pavlova.mifa@seznam.cz.

Děkuji za váš čas, Bc. Michaela Pavlová, DiS.

1. Bydlíte v členské obci lázeňského mikroregionu?
  - Ano
  - Ne
  - Rekreačně
2. Angažujete se v dění lázeňského mikroregionu?
  - Ano, rád(a) navštěvuji akce
  - Ne, nemám na to čas
  - Pomáhám organizovat akce
3. Myslíte si, že jsou v lázeňském mikroregionu zajímavá a atraktivní místa?
  - Ano
  - Spíše ano
  - Ne
  - Spíše ne
4. Jaké místo v lázeňském mikroregionu máte nejraději? _____

5. Jakou oblast preferujete při výběru zážitkového cestovního ruchu?
- Česká republika
  - Zahraničí
  - Lázeňský mikroregion
6. Jaký typ zážitku vyhledáváte nejčastěji?
- Památky a historická místa
  - Gastronomie
  - Kultura
  - Sport a adrenalin
7. Jaká je podle vás optimální délka pobytu v případě zážitkového zájezdu?
- 1 den
  - 2-3 dny
  - 4 a více dní
8. Kolik peněz jste ochotní zaplatit za zážitek?
- Do 1.000, - Kč
  - 1.000, - až 5.000, - Kč
  - Více než 5.000, - Kč
  - Nekoukám na peníze
9. Vyberte pohlaví:
- Žena
  - Muž
  - Ono
10. Kolik je vám let?
- 0-15 let
  - 16-30 let
  - 31-45 let
  - 46 a více let

9.2 Hlubkové rozhovory

Otázka č. 1: Jakou funkci zastáváte?

JC A1: "V lázeňském mikroregionu pracuji jako jeho předsedkyně, kdy svolávám valné hromady, „Kulaté stoly“ a další sezení.“

JC A2: „Pracuji jako referentka správního odboru a na odboru cestovního ruchu v lázeňském městě, kdy se starám o návštěvníky, podatelnu a taktéž bývám v infocentru.“

TU A1: „Jsem starostou malé vesničky v okrese Trutnov, která je členskou obcí lázeňského mikroregionu.“

TU A2: „Pracuji v podnikatelské firmě, která se věnuje využití cestovního ruchu s pestrou nabídkou sportovního a kulturního využití.“

Otázka č. 2: Jak často se scházíte a řešíte problematiku lázeňského mikroregionu?

JC A1: „Neformálně se scházíme 2x do roka, valná hromada je svolávána 3x do kalendářního roka a 6x se sejde správní rada. Když jsou důležité záležitosti k řešení, je nutné se sejít častěji a nečekat na termín oficiálního setkání.“

JC A2: „Nejsem v žádné vedoucí funkci lázeňského mikroregionu, proto se účastním valných hromad a schůzí na požádání vedoucích nebo zástupců.“

TU A1: „Jelikož nejsem v Radě svazku, účastním se jen valných hromad a jsem mile rád, když si mě pozvou osobně a řeší se naše problematika. Musím i uznat, že pokud já sám něco potřebuji vyřešit pro svoji obec, vždy se najde odpovědná osoba, se kterou danou věc řeším.“

TU A2: „Nejsem povinen účastnit se různých sezení svazku mikroregionu, ale pokud se jedná o náš podnik, který zastupuji vždy se účastním.“

Otázka č. 3: Jak hodnotíte současný stav lázeňského mikroregionu?

JC A1: „V současné době hodnotím stav dění v lázeňském mikroregionu kladně. Za posledních pět let se nám podařilo realizovat několik projektů např.: oprava a výstavba nových autobusových zastávek a vybudování nových dětských hřišť v teritoriu celého mikroregionu. Jako velké pozitivum hodnotím úspěšný projekt na kompostéry, kdy lidé nejen naší obce ale i z celého mikroregionu si zažádali o dotaci na koupi kompostéru a všichni jí získali. Za mě tohle byl velký a úspěšný projekt.“

JC A2: „Současný stav hodnotím jako „zatím dostačující“, ale dle mého názoru nám zde chybí více cyklostezek a aktivnější využití pro mladé páry a mladé rodiny. Jsem si vědoma finanční situace regionů, ale pokud chceme zachovat příliv turistů a rekreatů musí se investovat do nových projektů, aby turisté měli více důvodů daný region navštěvovat i v dalších letech.“

TU A1: „Myslím si, že současný stav lázeňského mikroregionu je v dobré kondici a se správným zastoupením měst a obcí. Samozřejmě nesmíme zaspát dobu a plánovat další projekty k realizaci, které povedou k rozvoji dobrovolných svazků obcí.“

TU A2: „Myslím, že minimálně nás podnik má, co dohánět. Dle mého názoru potenciál Lázeňského mikroregionu a celého Podkrkonoší je nevyužitý. Příkladem nám může být Český ráj.“

Otázka č. 4: Myslíte, si že si přijdou „na své“ všechny věkové skupiny?

JC A1: „V naší obci se snažíme, aby každá věková skupina našla, to, co je bude bavit. Pro starší občany a seniory jsme před covidem organizovali projekt „Česko-polské přátelství“, kdy starší lidé a senioři jezdili do spřátelené vesnice Martinovice za hranicemi s Polskem. Protože toto covid v době pandemie přerušil začínáme na to navazovat v těchto měsících. Jedná se o jednodenní výlet do Polska, kde se setkávají stejně staří lidé, povídají si a například mezi sebou hrají různé hry. Pro mladší ročníky, konkrétně ty, školou povinné se již několik let organizují výlety taktéž do Polska, ale s přespaním přes noc u místních rodin dětí, kteří se účastní tzv. „výměnného pobytu“. Děti si zdokonalují anglický jazyk a poznávají tamní tradice a zvyky. Pro běžné občany se většinou se sborem dobrovolných hasičů a spolkem tělovýchovy organizují společenské plesy, zábavy a v zimních měsících rozsvícení vánočního stroměčku a mikulášská nadílka.“

JC A2: „Myslím si, že lázeňský mikroregion toho pro mladé moc nabízí. Na své si přijdou spíše senioři, kteří navštěvují slatinné lázně v Lázních Bělhradě.“

TU A1: „Jelikož se jedná o celé území, tak jde o zastoupení všech občanů na území, tedy na „své“ si přijdou všechny věkové skupiny. Otázkou však jsou projekty a reálné výstupy.“

TU A2: „Jsem zastáncem toho, že každá věková skupina si najde to své a rozhodně nebudou zklamaní. Větší lákadlo typu Staré Hrady nebo Fajnpark, tu ale chybí.“

Otázka č. 5: Jak vy sama/sám hodnotíte atraktivitu lázeňského mikroregionu?

JC A1: „Nedaleko odkud se nachází hrad nazývaný také tzv. „Perla Podkrkonoší“, kousek od centra je koupaliště a kemp, kde využití najdou mnozí, ať už od plavání ve venkovním bazénu, horolezecké stěny, beach volejbalových hřišť, tenisových hřišť, brouzdaliště nebo letošní novinku paintballu. Z mého pohledu je naše část lázeňského mikroregionu atraktivní!“

JC A2: „Myslím si, že pro mladé toho tu moc není. Starší lidé si přijdou na své, ale mladé ročníku hledají spíše zábavu, legraci, adrenalin a podobné typy využití volného času.“

TU A1: „Atraktivitu hodnotím spíše kladně, jelikož jde o spolupráci obcí a měst, taková platforma je vždy důležitá pro sdílení zkušeností a setkávání jednotlivých zástupců. Společně tak můžeme realizovat potřebné věci mezi obcemi a městy.“

TU A2: „Dokázal bych si představit lepší a užší spolupráci s jednotlivými obcemi či městy.“

Otázka č. 6: Co považujete za největší přínos pro turisty v oblasti zážitkové turistiky ve vašem městě nebo obci?

JC A1: „Jak jsem zmínila v minulé otázce je to hrad Pecka, který již přes deset let drží laťku návštěvnosti nad 10 000 návštěvníků za rok, koupaliště s kempem s jejich sportovním využitím. A o adrenalin se jistě postará paintball, který se nachází nedaleko od centrum. Pro milovníky sladkého a dobré kávy stojí za návštěvu místní cukrárna „Zlatá Pecka“.“

JC A2: „Možnosti odpočinku a relaxace ve slatinných lázních ve městě Lázně Bělohrad a v přilehlém parku Bažantnice, nedaleký městyš Pecka a jeho celkové využití jako je koupaliště a kemp. Přes letní měsíce se snažíme v městském parku pořádat koncerty zpěváků a hudebních kapel, aby do našeho města zavítali i mladé generace, které se chtějí pobavit. Hlavně si myslím, že nabídka nabízených zážitků se musí stupňovat, protože jinak k nám turisté přestanou jezdit.“

TU A1: „Naše obec je blízko k městu Lázně Bělohrad nebo třeba k městyši Pecka. Obě tyto místa mají své kouzlo a nabízejí spoustu zážitků, které rádi navštíví všechny věkové skupiny.“

TU A2: „Dojezdová vzdálenost k pohoří Krkonoš a blízké pohraničí. Každý návštěvník si představuje zážitek jinak. V našem případě to bude asi nově zrekonstruovaný větrný mlýn v obci Borovnice, který je volně přístupný a někdy je možnost využít vnitřní prohlídku s průvodcem.“

Otázka č. 7: Jaké jsou vize a plány do budoucna?

JC A1: „Nemůžu mluvit za celý dobrovolný svazek obcí, ale určitě bych uvítal větší propojení a využití nové logistiky od státu, kdy se bude moct zakládat společenství obcí s „létajícím úředníkem“. Takovou službu bychom rádi využili.“

JC A2: „Máme vize rozšiřovat ještě více kulturní program. Pokud bychom se zastavili, turista se rozhodne pro jinou lokalitu. Dnešní host chce mít každý rok nějakou novinku, aby se měl na co těšit a mohl se o tom zmínit u přátel.“

TU A1: „Nemůžu mluvit za celý dobrovolný svazek obcí, ale určitě bych uvítal větší propojení a využití nové logistiky od státu, kdy se bude moct zakládat společenství obcí s „létajícím úředníkem“. Takovou službu bychom rádi využili.“

TU A2: „Máme vize rozšiřovat ještě více kulturní program. Pokud bychom se zastavili, turista se rozhodne pro jinou lokalitu. Dnešní host chce mít každý rok nějakou novinku, aby se měl na co těšit a mohl se o tom zmínit u přátel.“

Otázka č. 8: Jaká je vaše nejoblíbenější obec nebo město lázeňského mikroregionu?

JC A1: „Jednoznačně Pecka. Žiji zde celý život, mám to tu ráda a mám tu rodinu a přátelé. Neměnila bych!“

JC A2: „Já miluji přírodu a klid, proto je mé nejoblíbenější město Lázně Bělohrad, kam jsem se před několika měsíci přestěhovala.“

TU A1: „Pro mě je nejoblíbenější obec Tetín, mám k ní velké citové pouto.“

TU A2: „Mám rád přírodu, ale pokud bych si měl vybrat tak je to vesnice nebo obec Borovnice, která se pyšní novým větrným mlýnem. Věřím, že se v Borovnici dočkáme dalšího rozkvětu.“

Otázka č. 9: Může se občan členské obce podílet na kulturním dění?

JC A1: „Jsme malá vesnička, navzájem se tu skoro všichni známe, proto jsem si jistá, že pokud někdo chce, může se stát členem nějakého spolku nebo organizace, které tu máme, nebo jen pomáhat při nárazových akcích. Aktivních lidí je málo a těch, kteří to dělají bez nároku na odměnu a ve svém volném čase je ještě méně, proto jsme rádi za každého, kdo se sám nabídne. Na vesnicích to takto vždy fungovalo a jsem ráda, že u nás to tak zatím stále je.“

JC A2: „Za mě určitě ano. Za mnou nikdy nikdo nepřišel, ale sama jsem se angažovala v jiné obci s organizací dětského dne. Takže si myslím, že pokud někdo chce, tak ho různé spolky a organizace rádi využijí, protože většina členů spolků jako jsou například dobrovolní hasiči a dělají vše dobrovolně.“

TU A1: „Ano, takovou možnost má každý občan a je vítána.“

TU A2: „Určitě může. Od menších kroužků a divadel, kde není potřeba mnoho financí, až po pořádání koncertů. Tam je to ovšem bez sponzorů či podpory města mnohem těžší.“

Otázka č. 10: Jsou nyní nějaké projekty nebo plány, na kterých pracujete?

JC A1: „Rádi bychom pokračovali ve shánění dostatečných finančních obnosů pro rekonstrukci dalších autobusových zastávek ve spádových vesnicích městyse Pecka a koupě nové manipulační techniky pro technické služby. Dále se chystají další mezinárodní spolupráce s Polskými městy.“

JC A2: „Projekty, o kterých vím, že se budou v následujících měsících či letech realizovat jsou revitalizace turistických stezek, obnovení identity města a chystají se nové propagační materiály pro tuzemské i zahraniční turisty.“

TU A1: „Momentálně pracuje na jednom projektu sběrného dvora, ale jak bych lidově řekl, tak tento projekt je zatím v „plenkách“.“

TU A2: „Pracujeme na novém kulturním programu pro rok 2024, který by měl nalákat opět několik tisíc hostů. Můžu prozradit, že se bude jednat o dětské akce a především koncerty.“